

рев”. А поруч усього того – мова книжна, нежива, неправильна» [5, 357]. І це в той час, коли діалоги мають бути правдоподібними.

Загалом драматургічний твір має вирізнятися суцільністю побудови, яка забезпечується гармонійною відповідністю мови дійових осіб, їхніх характерів та духу зображеної епохи.

Домінантною функцією драматургічних творів, зокрема трагедії, неокласики бачили також катарсичну («Через трагедію йдемо до очищення: така й має бути справжня трагедія» [8, 22]) і як наслідок – «чистий процес думки гарної, заспокоюючої» [5, 869].

Отже, попри всю складність теми канонізації літератури, літературно-критична спадщина неокласиків сприяє виокремленню чітких взаємоузгоджених критеріїв, які стосуються як постаті письменника, так і власне творів.

1. *Агеєва В.* Мистецтво рівноваги: Максим Рильський на тлі епохи / Віра Агеєва. – К. : Книга, 2012. – 392 с. 2. *Антоненко-Давидович Б.* Поет на відстані / Борис Антоненко-Давидович // Незабутній Максим Рильський : спогади / упорядкування, вступне слово та примітки Г. Донця, М. Нагнибіді. – К. : Дніпро, 1968. – С. 347–349. 3. *Гундорова Т.* Літературний канон і міф / Тамара Гундорова // Нова історія української літератури (теоретико-методологічні аспекти) : збірник. – К. : Фенікс, 2005. – С. 141–153. 4. *Драй-Хмара М.* Літературно-наукова спадщина / Михайло Драй-Хмара. – К. : Наукова думка, 2002. – 592 с. 5. *Зеров М.* Українське письменство / Микола Зеров. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2002. – 1301 с. 6. *Наєнко М.* Університетська теорія літератури / Михайло Наєнко // Дивослово. – 2014. – № 1. – С. 53–58. 7. *Павличко С.* Теорія літератури / Соломія Павличко ; упор. В. Агеєва, Б. Кравченко. – Вид. 2-е. – К. : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2009. – 679 с. 8. *Рильський М.* Зібрання творів. У 20-и т. Наука. Критика. Публіцистика. Т. 12–18. Т. 13. Літературно-критичні статті / упор. В. Г. Бойко, М. А. Ігнатенко ; ред. І. О. Дзевєрін ; редкол.: Л. М. Новиченко (голова) та ін. – К. : Наукова думка, 1986. – 624 с. 9. *Филипович П. П.* Літературно-критичні статті / П. П. Филипович. – К. : Дніпро, 1991. – 270 с. 10. *Хархун В.* Соцреалізм як канонічне мистецтво / Валентина Хархун // Слово і час. – 2010. – № 9. – С. 3–14.

БІБЛІОГРАФІЯ

ОСНОВНИХ НАУКОВИХ, НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ І ЛІТЕРАТУРНО-КРИТИЧНИХ ПРАЦЬ МИХАЙЛА НАЄНКА

I. Монографічні видання

1. Жовтневі крила новелістики. – К.: Вища школа. – 1980. – 168 с. (9,0 др. арк.) – в дужках зазначається авторський обсяг.
2. Краса вірності. У творчому світі Олеся Гончара. – К.: Дніпро. – 1981. – 216 с. (9,0 др. арк.).
3. Сучасний український роман. – К.: Знання. – 1981. – 48 с. (3,0 др. арк.).

4. Сучасний український радянський роман. – К.: Знання. – 1984. – 40 с. (3,0 др. арк.).
5. Роман одного року. – К.: Знання. – 48 с. (3,5 др. арк.).
6. П'ятиліття українського роману. – К.: Радянський письменник. – 1985. – 270 с. (11,0 др. арк.).
7. Романтичний епос. – К.: Наукова думка. – 1988. – 312 с. (19,6 др. арк.).
8. Григорій Косинка. – К.: Радянський письменник. – 1989. – 172 с. (7,0 др. арк.).
9. Одержимість. – К.: Молодь. – 1990. – 182 с. (10,0 др. арк.).
10. Наука і кон'юнктура. – К.: ВЦ “Київський університет”. – 1993. – 142 с. (6,0 др. арк.).
11. Українське літературознавство. – К.: ВЦ “Академія”. – 1997. – 320 с. (18,0 др. арк.).
12. Спогад про красу вірності. – К.: Освіта. – 1998. – 48 с. (3,0 др. арк.).
13. Романтичний епос. Ефект романтизму і українська література. – К.: Просвіта. – 380 с. (23,8 др. арк.).
14. Історія українського літературознавства. – К.: ВЦ Академія. – 2001, 2003. – 360 с. (20,25 др. арк.).
15. Інтим письменницької праці. – К.: Педагогічна преса. – 2003. – 280 с. (17,5 др. арк.).
16. Художня література України. Ч. 1. Від міфів до реальності. – К.: ВЦ Просвіта. – 2005. – 660 с. (41,25 др. арк.).
17. Ukrajinsky literarny romantizmus. *Dobovy a naddobovy*. – Banska Bystrica, 2006. – 108 s. (6,00 др. арк.). (Словацькою мовою).
18. Іван Франко: тяжіння до модернізму. – К., 2006. – 96 с. (5,04 др. арк.).
19. Художня література України. Від міфів до модерної реальності. Видання друге, доповнене. – К.: ВЦ Просвіта. – 2008. – 1068 с. (66, 00).
20. Про специфіку письменницької праці. Методичні матеріали до вступної лекції з курсу «Теорія і практика літературної творчості». – К.: ВПЦ Київський університет. – 2009. – 22 с. (1,5 др. арк.).
21. Теорія і літ-творчість. – К.: Логос, 2011. – 160 с. (10, 00 др. арк.).
22. Філологічний семінар – школа наших традицій. – К.: ВЦ Просвіта, 2012. – 280 с. (17, 5 др. арк.).
23. Художня література України. *Від міфів до модерної реальності*. Видання третє з доповненнями й уточненнями. – К., ВЦ Просвіта, 2012. – 1088 с. (68.00 др. арк.).
24. Інтим письменницької праці. – К., ВЦ Просвіта, 2013. – 670 с. (38,00 др. арк.).

II. Академічні видання, навчальні підручники і посібники (колективні)

25. Українська література. Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 1976. (7,0 др. арк.).
26. Українська література. Навчальний підручник. – К.: Вища школа. – 1979. (8,0 др. арк.).
27. Українська радянська література. Підручник для студентів-філологів. – К.: Вища школа. – 1979. (3,0 др. арк.).
28. Історія української літератури. В 2-х т. – Т. 2. – К.: Наукова думка. – 1988. (7,5 др. арк.).
29. Українська література ХХ ст. Навчальний посібник. – К.: Український письменник. – 1993. (1,0 др. арк.).
30. Історія української літератури ХХ ст. У 2-х кн. Навчальний посібник. – К.: Либідь. – 1994-1995. (7,0 др. арк.).
31. Історія української літератури ХХ ст. У 2 кн. Підручник для студентів... – К.: Либідь. – 1998. (8,0 др. арк.).

III. Упорядкування, фахове редагування художньої та наукової спадщини

32. Творчий світ письменника (Упорядкування, вступна стаття і примітки). – К.: Радянська школа. – 1982. – 172 с.
33. “Прапороносці” Олесея Гончара і зображення людини на війні (Упорядкування, стаття). – К.: Дніпро. – 1985. – 142 с.
34. Дніпровський І. Яблуневий полон (Упорядкування, підготовка текстів та передмова). – К.: Дніпро. – 1985. – 360 с.
35. Слісаренко О. Чорний Ангел (Упорядкування, передмова). – К.: Дніпро. – 1990. – 558 с.
36. Чижевський Д. Історія української літератури (Підготовка тексту, фахове редагування, передмова). – Тернопіль: Феміна. – 1994. – 480 с.
37. Чижевський Д. Реалізм в українській літературі (українською та англійською мовами). – К., Просвіта. – 1998. – 120 с.
38. Чижевський Д. Історія української літератури (нове видання, з додатком розділу про реалізм, передмова). – К.: ВЦ Академія. – 2003. – 568 с.
39. Єфремов С. Історія українського письменства (Підготовка тексту, фахове редагування, передмова). – К.: Femina. – 1995. – 686 с.
40. Лавріненко Ю. Розстріляне відродження (Підготовка тексту, фахове редагування, передмова). – К.: 2001, 2005 – 794; 797 с.
41. Чижевський Д. Порівняльна історія слов'янських літератур. Переклад з німецької Олесея Костюк і Миколи Ігнатенка (Науковий проект і передмова). – К.: ВЦ Академія, 2005. – 288 с.
42. Історія російської літератури ХІХ ст. *Романтизм*. Переклад з німецької Олесея Костюк. – К., ВЦ Академія, 2009. – 216 с.

IV. Літературно-критичні статті, науково-методичні розвідки, рецензії

43. Бризки полудня (Про книжку П. Цибульського “Тепло чужої руки”) // Друг читача. – 1967. – 4 липня (0,1 др. арк.).
44. Синтез слова, мелодії, барв (Про книжку М. Машенка “Про музику і живопис на уроках української літератури”) // Літературна Україна. – 1967. – 18 липня (0,3 др. арк.).
45. Трепетний, як життя (Про Григорія Косинку) // Літературна Україна. – 1968. – 31 січня (0,4 др. арк.).
46. Не замулити б чистих струмків // Літературна Україна. – 1968. – 22 березня (0,2 др. арк.).
47. Не хрестоматійний глянс // Літературна Україна. – 1968. – 21 травня (0,2 др. арк.).
48. Пісень і мрій моря... (Поезія В. Сосюри і музика) // Літературна Україна. – 1969. – 7 січня (0,2 др. арк.).
49. Іскри і трафаретність (Література в школі) // Літературна Україна. – 1969. – 18 лютого (0,3 др. арк.).
50. Грань таланту (Нотатки про критико-публіцистичні виступи Григорія Косинки) // Донбас. – 1969. – № 6. – С. 118-123 (0,5 др. арк.).
51. Григорій Косинка про кобзарське мистецтво // Народна творчість та етнографія. – 1969. – № 6 (0,1 др. арк.).
52. “О зброе щастя, слово...” (Література в школі) // Літературна Україна. – 1970. – 21 серпня (0,3 др. арк.).
53. Естетика в школі // Літературна Україна. – 1970. – 15 вересня (0,2 др. арк.).
54. Світ пристрастей і думок (Про підручник “Українська література”) // Літературна Україна. – 1970. – 20 жовтня (0,2 др. арк.).
55. Слово пристрасне, високоідейне // Знання та праця. – 1971. – № 3. – С. 15 (0,1 др. арк.).
56. Зброя, що не старіє (Про книжку І. Власенка “Едельвейс кохання”) // Літературна Україна. – 1971. – 8 червня (0,2 др. арк.).
57. Пласти родючого чорнозему (Про збірник “Чорнозем підвівся”) // Літературна Україна. – 1971. – 5 листопада (0,2 др. арк.).
58. Із дубового листа (Про В. Доманицького) // Літературна Україна. – 1972. – 27 червня (0,5 др. арк.).
59. Горде ім'я – вчитель // Літературна Україна. – 1972. – 12 вересня (1,0 др. арк.).
60. Учитель // Наставники. – К.: Молодь. – 1975. – С. 185-198 (1,0 др. арк.).
61. Народна пісня у творах О. Довженка // Українська мова і література в школі. – 1972. – № 10. – С. 14-22 (0,7 др. арк.).
62. Слово про людську красу // Завжди в пошуку. – К., 1972. – С. 137-155 (1,0 др. арк.).
63. Л. І. Смілянський. До 70-річчя з дня народження. // Українська мова і

- література в школі. – 1974. – № 2. – С. 86-88 (0,3 др. арк.).
64. Олександр Довженко // Українська мова і література в школі. – 1974. – № 9. – С. 67-73 (0,5 др. арк.).
65. Друг людини, друг природи й праці... Творчість Остапа Вишні в 10 класі // Українська мова і література в школі. – 1974. – № 11. – С. 35-47 (1,0 др. арк.).
66. М. И. Бойко. Сочинения по литературе в средней школе // Українська мова і література в школі. – 1975. – № 2. – С. 88-90 (0,3 др. арк.).
67. Поет незламної молодості (Вивчення статті О. І. Білецького “Творчість Максима Рильського”) // Українська мова і література в школі. – 1975. – № 3. – С. 50-60 (0,9 др. арк.).
68. О. І. Копиленко. До 75-річчя з дня народження. // Українська мова і література в школі. – 1975. – № 8. – С. 86-89 (0,4 др. арк.).
69. Жовтневі крила прози (Про книжку Ю. Андреева “Революция и литература”) // Українська мова і література в школі. – 1975. – № 12. – С. 78-84 (0,6 др. арк.).
70. Бузник В. В. Русская советская проза двадцатых годов // Радянське літературознавство. – 1976. – № 4. – С. 88-90 (0,4 др. арк.).
71. Тема дитинства в творчості О. Довженка // Українська мова і література в школі. – 1976. – № 6. – С. 18-29 (0,8 др. арк.).
72. Традиції і новаторство радянської літератури // Українська мова і література в школі. – 1976. – № 8. – С. 58-66 (1,0 др. арк.).
73. Героїка жовтневих зір (Поема М. Бажана “Батьки й сини” в 10 класі) // Українська мова і література в школі. – 1976. – № 11. – С. 36-41 (0,5 др. арк.).
74. Світ дитячої книжки // Українська мова і література в школі. – 1977. – № 8. – С. 92-94 (0,3 др. арк.).
75. Співець сонячних гонів революції. До 80-річчя з дня народження І. Микитенка // Українська мова і література в школі. – 1977. – № 9. – С. 85-88 (0,3 др. арк.).
76. Література в школі: проблеми і перспективи // Радянська освіта. – 1978. – 7 січня (0,8 др. арк.).
77. Переможний голос народу-воїна // Українська мова і література в школі. – 1978. – № 5. – С. 22-27 (0,4 др. арк.).
78. На зорі молодіжної прози // Українська мова і література в школі. – 1978. – № 10. – С. 14-20 (0,5 др. арк.).
79. Високі береги любові // Про Олеся Гончара. – К., 1978. – С. 338-354 (0,8 др. арк.).
80. У майві збратаних знамен // Українська мова і література в школі. – 1978. – № 1. – С. 3-7 (0,4 др. арк.).
81. Щоб настрої був оптимістичний. Деякі питання аналізу дитячої літератури // Літературна Україна. – 1979. – 27 квітня (0,4 др. арк.).
82. Жовтневий гарт нової прози // Радянське літературознавство. – 1979. – № 4. – С. 44-54 (1,0 др. арк.).

83. Праця, натхнення, людина (До виходу шеститомного видання творів Олесея Гончара) // Українська мова і література в школі. – 1979. – № 7. – С. 7-19 (1,5 др. арк.).
84. В органічному взаємозв'язку // Літературна Україна. – 1979. – 7 серпня (0,2 др. арк.).
85. Свої люди з “Фіндіпошу” (псевдонім — М. Сущенко) // Друг читача. – 1979. – 1 листопада (0,2 др. арк.).
86. Співець єдиної родини (Про книжку Л. Новиченка “Павло Тичина”) // Вечірній Київ. – 1979. – 3 листопада (0,1 др. арк.).
87. ...Як підказувало життя. (Про повість Н. Конотопець “Микола Кашенко”) // Друг читача. – 1980. – 19 червня (0,1 др. арк.).
88. Зоря пам'яті й людської солідарності. (Про роман Олесея Гончара “Твоя зоря”) // Радянське літературознавство. – 1980. – № 7. – С. 18-30 (1,2 др. арк.).
89. О. Глушко. На бистрині часу. Ідейно-тематичні шукання радянської новелістики 70-х років // Радянське літературознавство. – 1981. – № 3. – С. 83-85 (0,2 др. арк.).
90. Художній світ сучасної літератури // Українська мова і література в школі. – 1981. – № 3. – С. 38-45 (0,6 др. арк.).
91. Героїчні сторінки (Про книжку І. Власенка і І. Зозулі “Остарбайтер”) // Вечірній Київ. – 1981. – 23 червня (0,2 др. арк.).
92. Сьогодні як пам'ять історії. Проблеми й характери в романі 1980 року // Українська мова і література в школі. – 1981. – № 7. – С. 10-23 (1,0 др. арк.).
93. З погляду сучасності та історії // Радянське літературознавство. – 1981. – № 8. – С. 14-22 (0,8 др. арк.).
94. Художній конфлікт: наукове висвітлення проблеми // Радянське літературознавство. – 1981. – № 12. – С. 82-85 (0,3 др. арк.).
95. Сьогодні як пам'ять історії. Проблеми й характери в романі 80-го року // Рік'80. Літературно-критичний огляд. – К. – 1981. – С. 40-60 (1,5 др. арк.).
96. Співець романтики. До 80-річчя з дня народження Юрія Яновського // Дніпро. – 1982. – № 8. – С. 126-129 (0,5 др. арк.).
97. Щоб набрати нову висоту (3 романного потоку 1981 р.) // Радянське літературознавство. – 1982. – № 9. – С. 14-27 (1,5 др. арк.).
98. Зорі нашого життя // Гончар О. Бригантіна. – К., 1982. – С. 300-310 (1,0 др. арк.).
99. Слово про людську красу // Творчий світ письменника. – К.: Радянська школа, 1982. – С. 140-152 (1,0 др. арк.).
100. Щоб набрати нову висоту (3 романного потоку) // Рік'81. Літературно-критичний огляд. – К., 1982. – С. 38-61 (2,0 др. арк.).
101. Правда народного подвигу // Сільські вісті. – 1983. – 30 березня (0,3 др. арк.).
102. Коріння і крона // Друг читача. – 1983. – 31 березня (0,2 др. арк.).
103. Дійсністю окрилений (Про книжку Л. Бойка “Пилип Капельгородський”) // Літературна Україна. – 1983. – 7 квітня (0,2 др. арк.).

- арк.).
104. На бистрині часу (З романного потоку 1982) // Радянське літературознавство. – 1983. – № 8. – С. 28-37.
 105. І романтичний прорив у майбутнє (Про книжку Ф. Рогового “Свято останнього млива”) // Сільські вісті. – 1983. – 3 серпня (0,2 др. арк.).
 106. Людина на війні. Про книжку О. Дяченка “Воїни і літописці” // Україна. – 1983. – № 32. – С.14 (0,2 др. арк.).
 107. Нерівний бій // Українська мова і література в школі. – 1983. – № 9. – С. 13-19 (0,6 др. арк.).
 108. А. З. Костенко. Творчі методи в їх історичному розвитку. Київ, 1981 // Филологические науки. – М., 1983. – № 5. – С.84-86 (0,3 др. арк.).
 109. Нам треба буряного льоту... До 90-річчя від дня народження В. Еллана-Блакитного // Жовтень. – 1984. – № 1. – С. 108-112 (0,5 др. арк.).
 110. Полюси моральних колізій // Літературна Україна. – 1984. – 5 січня (0,3 др. арк.).
 111. І педагог, і літератор (У співавторстві з Б. Комарем, О. Микитенком) // Літературна Україна. – 1984. – 19 січня (0,1 др. арк.).
 112. Рубежі // Київ. – 1984. – № 3. – С. 121-126 (0,5 др. арк.).
 113. Характери гартуються в дії. З романного потоку, 1983 рік // Радянське літературознавство. – 1984. – № 6. – С.3-13 (1,0 др. арк.).
 114. Сповідальність // Дніпро. – 1984. – № 8. – С. 137-140 (0,4 др. арк.).
 115. І немає йому перецвіту. До 90-річчя з дня народження О. П. Довженка // Молодь України. – 1984. – 8 вересня (0,3 др. арк.).
 116. Юрій Яновський // Письменники Радянської України. – К., 1984. – С. 32-55 (1,5 др. арк.).
 117. Краса вірності. У творчому світі Олесь Гончара // Українські радянські письменники. – К., 1984. – С. 246-251 (0,5 др. арк.).
 118. Характери гартуються в конфліктах (З романного потоку 1983 року) // Рік 1983. Літературно-критичний огляд. – К., 1984. – С. 3-30 (2,0 др. арк.).
 119. Раїсі Іванченко – 50 // Літературна Україна. – 1984. – 16 грудня (0,2 др. арк.).
 120. Відгомін віків. Про романи Р. Іванченко // Літературна Україна. – 1985. – 14 лютого (0,3 др. арк.).
 121. У річищі взаємодії (Виступ на обговоренні прози київських письменників) // Літературна Україна. – 1985. – 28 березня (0,1 др. арк.).
 122. Роман сьогоднішній // Радянське літературознавство. – 1985. – № 6. – С. 3-14 (1,0 др. арк.).
 123. Космос душі і земні турботи // Київ. – 1985. – № 7. – С. 122-127 (1,0 др. арк.).
 124. На пульсі часу (Виступ на творчій конференції письменників у Запоріжжі) // Літературна Україна. – 1985. – 6 червня (0,1 др. арк.).

125. У всепланетному контексті. Розтоки романного жанру // Літературна Україна. – 1985. – 18 липня (0,5 др. арк.).
126. “Прапороносці” вдома і в світі // Дніпро. – 1985. – № 9. – С. 133-136 (0,3 др. арк.).
127. Пафос утвердження // Літературна Україна. – 1985. – 14 листопада (0,1 др. арк.).
128. “Потрібне чуття на талант” (Інтерв'ю з В. Беловим) // Літературна Україна. – 1985. – 21 грудня (0,4 др. арк.).
129. Роман сьогоднішній // Рік 1984. Літературно-критичний огляд. – К. – 1985. – С. 12-27 (1,5 др. арк.).
130. Романний герой: космос душі і земні турботи // 3 добою нарівні. – К. – 1985. – С. 78-99 (1,5 др. арк.).
131. Наступ. Творчий шлях І. Дніпровського // Дніпровський І. Яблуневий полон. – К., 1985. – С. 5-20 (1,0 др. арк.).
132. Як дарунок долі // “Прапороносці” Олеся Гончара і зображення людини на війні. – К. – 1985. – С. 135-139 (0,4 др. арк.).
133. Називати речі своїми іменами // Літературна Україна. – 1986. – 3 квітня (0,2 др. арк.).
134. Ретро- и перспектива романа последних лет // Радуга. – 1986. – № 4. – С. 148-157 (1,5 др. арк.).
135. Не забуваймо про красу. Художність правди і правда художності // Літературна Україна. – 1986. – 6 листопада (0,5 др. арк.).
136. Уникати вторинності (Огляд творчого доробку письменників Дніпропетровщини, виголошений на пленумі правління Спілки письменників України) // Літературна Україна. – 1986. – 27 листопада (0,2 др. арк.).
137. Іван Дніпровський // Письменники Радянської України. – К., 1986. – С. 3-21 (1,3 др. арк.).
138. До висот генія. Особливості художнього осмислення постаті Т. Г. Шевченка // Літературна Україна. – 1987. – 5 березня (0,5 др. арк.).
139. Екологія вічного. До виходу роману О. Гончара “Собор” російською мовою // Літературна Україна. – 1987. – 11 червня (0,5 др. арк.).
140. Письменники і перебудова. (Виступ на зборах Київської письменницької організації) // Літературна Україна. – 1987. – 18 червня (0,1 др. арк.).
141. “... Мудрішає і важчає душа” (Про книжку Л. Скирди “Музика для двох”) // Літературна Україна. – 1987. – 27 серпня (0,4 др. арк.).
142. Життя летить уперед. До 85-річчя з дня народження Юрія Яновського // Літературна Україна. – 1987. – 27 серпня (0,2 др. арк.).
143. Співець величі народної (6 вересня – 90 років з дня народження І. Микитенка) // Вільна Україна. – 1987. – 5 вересня (0,2 др. арк.); Київська правда. – 1987. – 6 вересня (Стаття опублікована в усіх обласних газетах України).
144. Творчество И. Чавчавадзе в украинской критике // Творческое наследие

- Ильи Чавчавадзе и литературы народов СССР. – Телави – Кварели. – 1987. – С. 73-75 (0,1 др. арк.).
145. Високі рубежі (У співавторстві з Л. Коваленком) // Історія українсько-російських літературних зв'язків. – К., 1987. – Т. 2. – С. 189-260 (2,0 др. арк.).
146. З виру громадянської війни // Жовтнем натхнена. – К., 1987. – С. 215-234 (1,3 др. арк.).
147. Позитивне як наслідок художності // Літературна Україна. – 1988. – 25 лютого (0,4 др. арк.).
148. На сторожі людяності (Про поезію Б. Олійника) // Радянська Україна. – 1988. – 22 березня (0,3 др. арк.).
149. “За незнищенність краси...” До 70-річчя від дня народження Олеса Гончара // Література. Діти. Час. – К., 1988. – С. 136-140. (0,3 др. арк.).
150. Нерівний бій // Слово про Олеса Гончара. – К., 1988. – С. 454-464 (0,8 др. арк.).
151. Прийти, щоб залишитись. Олексі Коломійцю – 70. // Радянська Україна. – 1989. – 18 березня (0,2 др. арк.).
152. Не однострунна, а поліфонічна // Радянська Україна. – 1989. – 16 квітня (0,2 др. арк.).
153. “Багато творів наших сучасників ще не готові до конкуренції” // Літературна Україна. – 1989. – 1 червня (0,3 др. арк.).
154. Уболіваючи за рідну культуру (У співавторстві з П. Федченком) // Літературна Україна. – 1989. – 20 липня (0,1 др. арк.).
155. Гострі кути “Круглого столу” // Літературна Україна. – 1989. – 17 серпня (0,2 др. арк.).
156. “Велика кров з малої рани”. Іван Дніпровський про Миколу Хвильового // Літературна Україна. – 1989. – 31 серпня (0,4 др. арк.).
157. Прощальне слово М. Хвильового // Радянське літературознавство. – 1989. – № 8. – С. 29-32 (0,2 др. арк.).
158. Юрій Яновський // Радянське літературознавство. – 1989. – № 9. – С. 54–57 (0,4 др. арк.).
159. Випробування свободою: якою ж бути літературній критиці в умовах гласності // Літературна Україна. – 1989. – 12 жовтня (“Круглий стіл” ЛУ за участю: В. Брюховецького, Н. Костенко, О. Логвиненко, М. Наєнка, М. Славинського, М. Стрельбицького) (0,5 др. арк.).
160. Про романтичне мислення (Діалог з Н. П. Банковською) // Радянське літературознавство. – 1990. – № 1. – С. 27-36 (0,8).
161. Олесь Гончар // Радянське літературознавство. – 1990. – № 2 (0,2 др. арк.).
162. Із спадщини Григорія Косинки (Післямова до публікації оповідання “Фауст”) // Прапор. – 1990. – № 1. – С. 119-121 (0,3 др. арк.).
163. Авантюрна проза Олекси Слісаренка // Слісаренко О. Чорний Ангел. – К., 1990. – С. 5-20 (1,0 др. арк.).
164. Творчество Акакия Церетели в украинской критике и литературоведении // Творческое наследие Акакия Церетели в контексте национальных

- отношений. — Тбилиси, 1990. — С. 105-108.
165. Довільні нотатки: людина, література, політика // Літературна Україна. — 1991. — 7 лютого (1,0 др. арк.).
166. Один із розстріляного відродження (До 100-річчя з дня народження Олекси Слісаренка) // Українська мова і література в школі. — 1991. — № 3. — С. 85 -91 (0,4 др. арк.).
167. Что завтра? // Литературная газета. — 1991. — 8 мая (0,3 др. арк.).
168. О. Слісаренко на лаві підсудних // Літературна Україна. — 1991. — 30 травня (0,5 др. арк.).
169. “... Нет их, литературных новостей” // Літературна Україна. — 1991. — 15 серпня (0,3 др. арк.).
170. Іванові Долгошу – 60 // Літературна Україна. — 1991. — 5 вересня (0,2 др. арк.).
171. Григорій Косинка. Письменники України жертви сталінських репресій // Літературна Україна. — 1991. — 19 вересня (0,2 др. арк.).
172. Літературна творчість козацької доби у “повернутому літературознавстві” // Запоріжжя в історії та культурі. — Запоріжжя, 1991. — С. 62 (0,1 др. арк.).
173. Науковий метод і “практичне літературознавство” Павла Филиповича // Павло Филипович і неокласики в історії української літератури 20-30-х років. — Черкаси, 1991. — С. 3-5 (0,1 др. арк.).
174. Степан Бен, Сергій Єфремов, Микола Дукин, Григорій Косинка, Олекса Слісаренко, Микола Хвильовий // ...З порога смерті. Письменники України – жертви сталінських репресій. — К., 1991. — С. 59-62, 175-178, 182-186, 163-167, 402-406, 437-441 (1,0 др. арк.).
175. Олекса Слісаренко. Письменники України – жертви сталінських репресій // Літературна Україна. — 1992. — 16 січня (0,2 др. арк.).
176. ...З порога смерті. В селі Пальчику Черкаської області вшанували пам'ять свого земляка Сергія Єфремова // Голос України. — 1992. — 1 лютого (0,2 др. арк.).
177. Сергій Єфремов і його історико-літературна концепція // Українська мова і література в школі. — 1992. — № 7-8. — С. 7-11 (0,6 др. арк.).
178. Про специфіку публіцистики письменників. Діалог з Н. І. Заверталюк // Слово і час. — 1992. — № 7. — С. 69 - 74 (0,5 др. арк.).
179. Визволити душу // Слово і час. — 1992. — № 11. — С. 36-40 (0,4 др. арк.).
180. Подвижник // Слово і час. — 1993. — № 4. — С. 21-32 (0,9 др. арк.).
181. Життя в мистецтво перейшло... // Українська мова і література в школі. — 1993. — № 4. — С. 6-13 (0,5 др. арк.).
182. Наука про літературу в системі гуманізації освіти // Українознавство і гуманізація освіти. — Дніпропетровськ, 1993. — С. 17-19 (0,1 др. арк.).
183. Наука про літературу у вищій школі України // Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. — К., 1993. — С. 3-10 (0,6 др. арк.).
184. Дмитро Чижевський і його “Історія української літератури” // Криниця. — 1994. — № 7-9. — С. 65-71 (0,7 др. арк.).

185. Григорій Косинка // Українське слово. – Т. 2. – К., 1994. – С. 284-291 (0,5 др. арк.).
186. Юрій Яновський // Українське слово. – Т. 2. – К., 1994. – С. 395-402 (0,5 др. арк.).
187. Сергій Єфремов і його історико-літературна концепція // Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. – К., 1994. – С. 3-16 (1,0 др. арк.).
188. До висот генія. Особливості художнього осмислення постаті Т. Шевченка // Шевченкознавчі студії. – К., 1994. – С. 3-16 (1,0 др. арк.).
189. Література ХХ століття: проблеми періодизації. “Круглий стіл” за участю В. Дончика, П. Хропка, Г. Штона, В. Яременка та ін.) // Слово і час. – 1995. – № 4. – С. 52-65 (0,1 др. арк.).
190. Світовий конгрес у Варшаві // Літературна Україна. – 1995. – 21 вересня (0,2 др. арк.).
191. Анкета ЛУ: Що з нею (літературою) відбулося? // Літературна Україна. – 1995. – 23 листопада (0,3 др. арк.).
192. Дмитро Чижевський і Київський університет // Вісник Київського університету. – К., 1995. – С. 3-9 (0,5 др. арк.).
193. Надія сподівань і звершень // Іван Карпович Карпенко-Карий і українська театральна культура. – К., 1995. – С. 7-9 (0,2 др. арк.).
194. Олекса Коломієць // Українське слово. – Т. 4. – 1995. – С. 404-406 (0,3 др. арк.).
195. “Був єфрейтором. Але зрозумів, що до генерала не дослужусь, – пішов у письменники” // Молодь України. – 1996. – 11 квітня (0,5 др. арк.).
196. “Без шифру в ВАКівській номенклатурі”, або Літературознавство як наукова і освітня проблема // Освіта. – 1996. – 10 липня (0,7 др. арк.).
197. Українське літературознавство в умовах тоталітаризму // Вісник Київського університету імені Тараса Шевченка. – К., 1996. – С. 3-13 (0,8 др. арк.).
198. Іван Франко і франкознавство: сучасні проблеми // Іван Франко і творення української суверенної держави. – К., 1996. – С. 91-94 (0,3 др. арк.).
199. Богдан Хмельницький як художня постать // Богдан Хмельницький як історична постать і літературний персонаж. – К., 1996. – С. 54-57 (0,3 др. арк.).
200. Українське літературознавство в умовах більшовицького тоталітаризму // Warszawskie zeszyty ukrainoznawcze. – Warszawa, 1996. – С. 365-371 (0,5 др. арк.).
201. Кірі Шаховій – 70 // Літературна Україна. – 1997. – 16 січня (0,2 др. арк.).
202. Звідки ж береться естетична енергія?.. // Освіта. – 1997. – 5-12 лютого (0,5 др. арк.).
203. Про що мовчить сучасний український роман? (Круглий стіл за участю: О. Логвиненко, М. Наєнка, М. Слабошпицького, Р. Гром'яка, М. Сулими) // Літературна Україна. – 1997. – 20 березня (0,7 др. арк.).
204. Три уроки шістдесятництва // Освіта. – 1997. – 19-26 березня (0,5 др. арк.).

205. Машинописи теж не горять... (передмова до розділу Д. Чижевського “Реалізм в українській літературі” // Освіта. – 1997. – 19-26 листопада (0,5 др. арк.).
206. Публікація двох фрагментів розділу Д. Чижевського “Реалізм в українській літературі” (Вступне слово) // Освіта. – 1997. – 10-17 грудня і 17-24 грудня.
207. Початок століття: пошук методології // Слово і час. – 1997. – № 10. – С. 47-51 (0,4 др. арк.).
208. Із західної перспективи... Про книжки Гр. Грабовича “До історії української літератури” і М. Павлишина “Канон та іконостас” // Літературна Україна. – 1997. – 4 грудня (0,5 др. арк.).
209. Шляхи-дороги української літератури (хорватською мовою) // COLO. Casopis. – Загреб, 1997. – С. 232-247 (1,2 др. арк.).
210. Украинские писатели перед лицом современности // The Search for a New... – Вашингтон, 1997. – С. 1 – 9 (№ 187) (0,4 др. арк.).
211. “Філологія – це поклик душі”. Інтерв’ю кореспонденту С. Аксюті. // Влада і політика. – 2000. – 14-20 липня (0,2 др. арк.).
212. До проблеми шкіл в українському літературознавстві...// Вісник Київського університету. – К., 1997 (0,5 др. арк.).
213. Історико-теоретичний аспект реалізму //Літературна Україна. – 1998. – 5 лютого. А також у виданні: Філологічні семінари. Випуск 1. – К., 1998 (0,4 др. арк.).
214. Наука про літературу в Київському університеті // Слово і час. – 1998. – № 1. (1,0 др. арк.).
215. Незнищенність Гончарового дон-кіхотства // Олесь Гончар і шістдесятництво. – Дніпропетровськ. – 1998; а також у виданні: Україністика на порозі нового століття...(чеською мовою). – Оломоуц, 2000 (0,6 др. арк.).
216. Краса вірності. Олесеві Гончару – 80 // Учитель. – 1998. – № 4 (0,3 др. арк.).
217. Василь Стус – “останній поет”: у якій шерензі? // Слово і час. – 1998. – № 6 (0,4 др. арк.).
218. Шляхи-дороги української літератури // Вісник Київського університету. – К., 1998 (1,5 др. арк.).
219. Максим Рильський про польську літературу // Варшавські українознавчі зошити. – Варшава, 1998. – № 6-7 (0,5 др. арк.).
220. Витоки модерного літературознавства // Література. Фольклор. Проблеми поетики. – К., 1998 (0,5 др. арк.).
221. Наука про літературу в Київському університеті: історико-теоретичний аспект // Слово і час. – 1998. – № 1 (0,8 др. арк.).
222. Дух Прометея. Фрагмент українського бароко в європейському романтизмі // Жива вода. – 1998. – № 11; а також у виданні: Українська філологія. Школи. Постаті. Проблеми. – Львів, 1999 (0,7 др. арк.).
223. Лариса Хоролець – ювілярка // Літературна Україна. – 1998. – 17 вересня

- (0,3 др. арк.).
224. Талант треба окультурити... Інтерв'ю кореспондентів О. Солонцю // Вечірній Київ. – 1998. – 26 вересня (0,3 др. арк.).
225. Живий Андрій Малишко // Творчість Андрія Малишка в контексті літературного процесу ХХ ст. – К., 1998 (0,2 др. арк.).
226. “А мені ж іще тільки 60”. Інтерв'ю кореспонденту О. Логвиненку // Літературна Україна. – 1998. – 26 листопада (0,4 др. арк.).
227. Василь Стус – “останній поет”: у якій шерензі? // Криниця. – 1998. – № 1-6. А також фрагмент у журналі “Слово і час”. – 1998. – № 6 (0,5 др. арк.).
228. Дух Прометея. Фрагмент українського бароко в європейському романтизмі // Жива вода. – 1998. – № 11. А також у виданнях: Романтична поема. До 200-річчя Франце Прешерна (тези доповіді, російською мовою. – Любляна, 2000); Романтична поема. До 200-річчя Франце Прешерна (доповідь, російською мовою. – Любляна, 2002 (0,5 др. арк.).
229. Автопортрет // Слово і час. – 1998. – № 12 (0,5 др. арк.).
230. Національна ідентичність: проблема філософська і філологічна // Філологічні семінари. Вип. 2. – К., 1999 (0,5 др. арк.).
231. Agui facet – slamat, або Про що мовчав Сергій Єфремов // Літературна Україна. – 1999, 18 березня.(0,7 др. арк.).
232. Творчість Котляревського і естетика романтизму // Вісник Київського університету. – К., 1998. – № 7. А також у збірнику: 200 років новій українській літературі. Творчість І. Котляревського в культурологічному контексті доби. – Полтава, 1999 (0,5 др. арк.).
233. Слово Шевченка відкрите для століть // Шевченкознавчі студії. – К., 1999 (1,0 др. арк.).
234. Людина українського тисячоліття // Голос України. – 1999. – 13 березня (0,3 др. арк.).
235. Обережно: “українознавство” (у співавторстві з В. Скопенком, В. Яременком) // Освіта України. – 1999. – 17 березня (0,5 др. арк.).
236. Сучасна літературна ситуація в Україні // Степула Н. Говорить радіо “Свобода”. – Львів, 1999 (0,5 др. арк.).
237. Лауреати державної літературної премії України імені Тараса Шевченка (“Круглий стіл” за участю В. Дончика, М. Наєнка, Г. Штоня та ін.) // Степула Н. Говорить радіо “Свобода”. – Львів, 1999 (1,0 др. арк.).
238. Спогад про красу вірності // Степула Н. Говорить радіо “Свобода”. – Львів, 1999 (0,5 др. арк.).
239. Автор у художньому творі: “деміург” чи “фантом”? (у співавторстві) // Літературна Україна. – 1999. – 22 квітня (0,3 др. арк.).
240. «Автора “Повії” легко одрізнити...» // Освіта України. – 1999. – 26 травня (0,5 др. арк.).
241. Етап модерного літературознавства // Київський університет як осередок національної духовності, науки, культури. – К., 1999 (1,0 др. арк.).
242. Видання року 1998 // Слово і час. – 1999. – № 4-5 (0,1 др. арк.).

243. Ще раз про “українознавство” в лапках і без (у співавторстві з В. Скопенком, В. Яременком) // Столиця. – 1999. – 24, 30 листопада (1,0 др. арк.).
244. Модерне літературознавство в “час єзуїтів” // Літературна Україна. – 1999. – 9 грудня (0,5 др. арк.).
245. Історія і сучасність української філології... // Українська мова і література в Київському університеті. – К., 1999 (0,5 др. арк.).
246. Фрагмент українського бароко в європейському романтизмі // Рідний край. – Полтава, 1999. – № 1. А також у збірнику: Українська філологія. Школи, постаті, проблеми. – Львів, 1999 (0,5 др. арк.).
247. ...Відвернули культурну смерть України // Українська мова і література. – 2000. – № 10; а також у збірнику: Українська культура в європейському контексті. – Грайфсвальд (ФРН), 2002 (0,7 др. арк.).
248. Філологія в новому столітті (Прогнози реальні і можливі) // Освіта України. – 2000. – 16 лютого (0,4 др. арк.).
249. Романтичний епос // Вісник Міжнародного інституту лінгвістики і права. – К., 2000 (0,7 др. арк.).
250. Державна мова в українських університетах // Освіта України. – 2000. – 7-14 червня (0,5 др. арк.).
251. Дмитро Донцов: доктрина чи провокація (діалог із Сергієм Квітом) // Слово і час. – 2000. – № 1 (0,4 др. арк.).
252. Зі словом вітальним до Ліни Костенко // Слово і час. – 2000. – № 3 (0,1 др. арк.).
253. Акценти до “Акцентів...” // Голос України. – 2000. – 22 червня (0,1 др. арк.).
254. “Я розростусь, собою сповню світ...” Вступне слово до публікації поезій О. Башкирової // Дніпро. – 2000. – № 5-6 (0,3 др. арк.).
255. Достоевський як критерій // Достоевский и XX век. Вип. 2. – К., 2000. (0,3 др. арк.).
256. Етап модерного літературознавства (М. Гнатишак) // IV Конгрес МАУ. Літературознавство. Кн. 2. – К., 2000. (0,5 др. арк.).
257. Юліуш Словацький в українській літературній критиці // Варшавські українознавчі зошити. – Варшава, 2000 (0,5 др. арк.).
258. Роман зобов'язує... // Дискурс сучасної історичної романістики: поетика жанру. Наукові студії. – К., 2000 (0,2 др. арк.).
259. Шевченків романтизм і філологічна школа літературознавства // Вісник Київського університету. – К., 2000; а також у виданні: Тарас Шевченко і європейська культура. – Київ – Черкаси. – 2000 (0,7 др. арк.).
260. Про державну мову в українських університетах // Державність української мови і мовний досвід світу. – К., 2000 (0,7 др. арк.).
261. Украинские реминисценции в европейском романтизме // Романтична поема. До 200-річчя Франце Прешерна (заголовок – словенською мовою). – Любляна, 2000 (тези); Любляна, 2002 (текст доповіді) (0,5 др. арк.).
262. Три уроки шістдесятництва // Актуальні проблеми літературознавства. – Т. 7. – Дніпропетровськ, 2000 (0,5 др. арк.).

263. Методологічні візії, дискурси і перспективи на межі століть // Літературна Україна. – 2001. – 8 лютого; а також у виданнях: Українська мова і література. – 2001. – № 2; Філологічні семінари. Вип. 3. – 2001 (0,4 др. арк.).
264. Наближення // Шевченкознавчі студії. – К., 2001 (0,2 др. арк.).
265. “Неуважение к именам есть признак ума невежественного...” // Літературна Україна. – 2001. – 29 березня; а також у виданні: Франкова криниця. – 2001. – № 10-11 (0,3 др. арк.).
266. Володимир Винниченко... // Рідний край. – Полтава, 2001. – № 2; а також у виданнях: Літературознавчі студії. – К., 2001; Україністика на порозі нового століття... (збірник чеською мовою). – Оломоуц. – 2000 (0,4 др. арк.).
267. Григорій Косинка; Олекса Коломієць; Ситуація в науці про літературу 90-х років...// Українське слово. У 4-х кн. – Кн. 2, 3, 4. – К., 2001 (3,0 др. арк.).
268. Сучасна наука про літературу: больові точки // Сільська школа. – 2001. – 22 лютого. А також у збірнику “Філологічні семінари”. Випуск 4. – К., 2001 (0,3 др. арк.).
269. З журбою радість... // Дивослово. – 2001. – № 3 (0,1 др. арк.).
270. Шевченків романтизм і філологічна школа літературознавства // Тарас Шевченко і європейська культура. – Київ-Черкаси, 2000 (0,5 др. арк.).
271. Якого Шевченка треба знати?.. (у співавторстві) // Українська мова та література. – 2001. – № 18. – (0,4 др. арк.).
272. Дискурс сучасної науки про літературу // Слово і час. – 2001. – № 8; а також у виданнях: Вісник Київського університету. – 2001. – № 1; Біблія і культура. Випуск 3. – Чернівці, 2001 (1,5 др. арк.).
273. Григорій Косинка – Hryhorij Kosynka (німецькою мовою) // Die ukrainische Literatur. – Germany. – 2001 (0,3 др. арк.).
274. Подвижник // Цимбалюк В. Українська література. – К., 2001 (0,3 др. арк.).
275. Література Шевченкового кореня: вчора, сьогодні і завжди // Літературна Україна, 2001. – 13, 27 вересня; а також у виданні: Не вмирає душа наша... – К., 2002 (1,5 др. арк.).
276. Колиска рідної мови. Інтерв'ю для журналу “Час відродження”. – 2001. – № 4 (0,5 др. арк.).
277. Сергій Єфремов як історична і літературна постать // Літературна Україна. – 2001. – 8 листопада (0,5 др. арк.).
278. Die ukrainische literatur... // Osterreichische OSTHEFTE. – Wien. – 2000. – № 3-4 (1,0 др. арк.).
279. Незнищенність Гончарового дон-кіхотства // Україністика на порозі нового століття (збірник – чеською мовою). – Оломоуц, 2000 (0,5 др. арк.).
280. На запитання редакції відповідають... // Слово і час. – 2001. – № 11 (0,1 др. арк.).
281. Про феномен прози Марії Матіос // Літературна Україна. – 2002. – 31 січня (0,3 др. арк.).
282. Шевченко і сучасні інтерпретації його творчості // Шевченкознавчі

- студії. – К., 2002 (0,2 др. арк.).
283. Адельгейм Євген Георгійович // Енциклопедія сучасної України. – К., 2001. – Т. 1 (0,1 др. арк.).
284. Типи творчості в епоху постмодернізму // Слово і час. – 2002. – № 4; а також у виданні: “Філологічні семінари”. Випуск 5. – К., 2002 (0,3 др. арк.).
285. Україністика в університеті і в світі // Вісник Київського університету. – К., 2002. – № 12-13 (0,7 др. арк.).
286. Теоретичні та методологічні проблеми літературознавства // Наука в Київському університеті імені Тараса Шевченка. – К., 2002 (0,2 др. арк.).
287. “Всесвіт” запрошує до дискусії...// Всесвіт. – 2002. – № 11-12 (0,4 др. арк.).
288. Дмитро Чижевський і його “Історія української літератури” // Дивослово. – 2003. – № 2 (1,0 др. арк.).
289. До таїни Шевченкового слова // Шевченкознавчі студії. Випуск 5. – К., 2003 (0,5 др. арк.).
290. Специфіка письменницької праці: теоретичний аспект // Біблія і культура. Вип. 4. Також у вид.: Літературознавство. П’ятий конгрес МАУ. – Кн. 1. – Чернівці, 2003 (0,75 др. арк.).
291. Сучасна критика і літературознавство: камо грядеші? // Літературна Україна. – 2003. – 20 березня (0,5 др. арк.).
292. “Та годі скніти! Будьмо жити...” // Дніпро. – 2003. – № 1. А також у виданні: “Рідний край”. – 2003. – № 1 (0,5 др. арк.).
293. Про функціонування української мови // Освіта України. – 2003. – 25 березня. А також фрагменти у виданнях: “Слово Просвіти”. – 2003. – 21-27 травня; “Урок української”. – 2003. – № 10 (0,3 др. арк.).
294. З Шевченком у нове століття // Тарас Шевченко і Україна ХХІ ст. – К., 2003 (0,2 др. арк.).
295. Міф і міфологія // Наукові записки Кіровоградського педуніверситету імені Володимира Винниченка. Серія “Літературознавство”. Видано на пошану і з нагоди ювілею проф. Клочека Г. Д. – Кіровоград, 2003 (1,5 др. арк.).
296. Про перший вияв літературного модернізму // Таїни художнього тексту. – Дніпропетровськ, 2003. А також фрагмент у виданні: “Франкова криниця”. – 2003 – 11 листопада (0,5 др. арк.).
297. Дискурс модерного літературознавства 90-х років ХХ ст. // Література, культурологія, фольклористика. Тези доповідей. – Любляна, 2003 (0,1 др. арк.).
298. Дискурс модерного літературознавства в Україні на зламі ХХ-ХХІ ст. // Слов’янські літератури. Доповіді на ХІІІ конгресі славистів. – К., 2003 (1,0 др. арк.).
299. Гончар і Шевельов або “Відрізнити золото від імітацій” // Літературна Україна. – 2003. – 4 вересня (0,5 др. арк.).
300. Шевченко і сучасні інтерпретації його творчості // Матеріали тридцять четвертої наукової Шевченківської конференції. – Черкаси, 2003 (0,5 др. арк.).

301. “Про українське літературознавство як систему...” // Логвиненко О. Дзвін тиші. – К., 2003 (0,8 др. арк.).
302. Автор у художньому творі: “деміург” чи “фантом”? (Розмова за круглим столом) // Логвиненко О. Дзвін тиші. – К., 2003 (0,3 др. арк.).
303. Фольклор і фольклористика // Проблеми інтерпретації і рецепції художнього тексту. На пошану і з нагоди 70-річчя проф. Шляхової Н. М. – Одеса, 2003 (1,5 др. арк.).
304. Історія і теорія літератури: стильовий ресурс // Функціонування літератури у культурному контексті епохи. – Дніпропетровськ, 2003 (1,0 др. арк.).
305. Модернізм: декларації, маніфести і реальність // Слово і час. – 2003. – № 11 (0,5 др. арк.).
306. “До найменшого в нашій громаді...” З листів Калістрата Онищенка до Григорія Косинки // Вітчизна. – 2003. – № 9-10 (0,7 др. арк.).
307. Література як стиль і спогад. Дискусії чи непорозуміння // Філологічні семінари. Випуск 6. – К., 2003 (0,5 др. арк.).
308. “Спочатку треба відродити душі...” // Урядовий кур’єр. – 2004. – 17 січня (0,2 др. арк.).
309. “Справжня муза неомузена...” // Літературна Україна. – 2004. – 22 січня (0,2 др. арк.).
310. На берегах критичного болота (участь у круглому столі) // Книжник-
review. – 2004. – № 1 (0,1 др. арк.).
311. “...Я жив, щоб зупинити мить і розпізнати її хоч трохи” // Григоренко А. Во храм душі. – К., 2004 (0,5 др. арк.).
312. “Не вернемось, не вернемось...” Спогад про М. Сиваченка // Спадщина. Літературне джерелознавство, текстологія. – К., 2004 (0,5 др. арк.).
313. Специфіка письменницької праці (Іван Франко) // Вісник Львівського університету. Серія філологічна. Франкознавство. Вип. 32. – Львів, 2003 (0,5 др. арк.).
314. Сергій Єфремов як історична і літературна постать // Матеріали всеукраїнських єфремовських читань. – Черкаси. – 2002 (0,5 др. арк.).
315. Історії живий подих // Іванченко Р. Біобібліографічний довідник. – К. – 2003 (0,5 др. арк.).
316. Бідермаєр і проза Тараса Шевченка // Шевченкознавчі студії. Збірник наукових праць. Випуск 6. – К., 2004 (0,5 др. арк.).
317. Істина у діалозі. Профіль Василя Фащенка // Літературна Україна. – 2004. – 26 лютого (0,4 др. арк.).
318. “І спокусливий дзенькіт срібняків...” (Розмова з письменником Миколою Славинським) // Українська газета. – 2004. – 18 березня (0,6 др. арк.).
319. Дмитро Чижевський і Київський університет // Дивослово. – 2004. – № 10 (0,5 др. арк.).
320. Шевченко і Драгоманов: здобутки і втрати культурно-історичного напрямку в історичній школі // Вісник ЗДУ. – Запоріжжя, 2004. – № 7 (0,5 др. арк.).

321. Ще про бідермаєр і прозу Шевченка // Тарас Шевченко і народна культура. – Черкаси, 2004 (0,5 др. арк.).
322. Верхи й низи слов'янського реалізму // Слово і час. – 2004. – № 8 (0,3 др. арк.).
323. Бароко як особлива любов Чижевського // Слово і час. – 2004. – № 10 (0,2 др. арк.).
324. Ренесанс як етап // Слово і час. – 2005. – № 4 (0,2 др. арк.).
325. «Вічність у зернині слова...» // Сві-й-танок-2. – К., 2004 (1,0 др. арк.).
326. В. Підмогильний як художник і "ворог режиму" // Слово і час. – 2004. – № 6. – С. 71–74. – Рец. на кн. : Між розумом та ірраціональністю : проза В. Підмогильного / М. Тарнавський. – К. : Пульсари, 2004 (0,5 др. арк.).
327. Михайло Драгоманов і його літературно-критична діяльність // Наукові записки Київського університету. – 2004. – Т. XIII. (1,0 др. арк.).
328. Відкритий лист редактору газети "Критика" // Слово і час. – 2004. – № 9 (0,3 др. арк.).
329. Літературознавчі методології як проблема // Філологічні семінари. – К, 2004. – Вип. 7 (0,5 др. арк.).
330. Прозові вершини нашого бароко // Вісник Київського міжнародного університету. – 2004. – Випуск 6 (1,5 др. арк.).
331. Русские переводы современной украинской поэзии // Internationale Seminar... Merut, India, 2005 (0,1 др. арк.); а також: журнал Радуга. – 2005. – № 4 (0,6 др. арк.).
332. Візії і дискурси в сучасному українському літературознавстві // UKRAINA: між мовою і культурою – Krakow, 2004 (0,5 др. арк.).
333. Шевченко і Драгоманов: здобутки і втрати культурно-історичного напрямку в історичній школі // Вісник Запорізького Державного університету. – Запоріжжя, 2004. - № 7 (0,5 др. арк.).
334. Спробуймо домовитись... // Рідний край. – 2004. – № 1 (1,0 др. арк.).
335. Драматургія українського бароко: погляд з відстані // Актуальні проблеми слов'янської філології. – Київ-Бердянськ (1,5 др. арк.).
336. Про пафосний романтизм без... пафосу // Слово і Час. – 2005. – № 9 (0,3 др. арк.).
337. Порівняльна славістика в інтерпретації Дмитра Чижевського // Порівняльна історія слов'янських літератур. – К., 2005 (1,0 др. арк.).
338. До питання про геніальність Шевченка // Літературознавчі студії. Випуск 12. – К., 2005 (0,3 др. арк.).
339. Сміх – головний герой роману... Є сатиричний роман!.. Був єфрейтором... // Людина з чарівним бумерангом. Літературний портрет Олега Черногуза. – К., 2005 (1,0 др. арк.).
340. Від чого залежить прийдешнє. Діалог із Л. Скирдою // – ЛУ. – 15 вересня. – 2005. (0,8 др. арк.).
341. До питання про геніальність Шевченка // Літературознавчі студії. Вип. 12. – К., 2005 (0,4 др. арк.).
342. Юрій Лавріненко в критиці // Українське літературно-мистецьке

- відродження 20-х років ХХ ст. – Черкаси, 2005 (0,5 др. арк.).
343. Романтична містерія Т. Шевченка “Великий льох”: умовні форми зображення героїв національної історії // Слов’янський романтизм... – Банська Бистриця (Словаччина). – 2005 (0,6 др. арк.).
344. Про специфіку праці і творчості І. Котляревського // Іван Котляревський та українська культура ХІХ-ХХ ст. – Полтава, 2005 (0,5 др. арк.).
345. “Філологічний семінар”: його витoki і розтоки // “Філологічні семінари”. Випуск 8. – К., 2005 (0,5 др. арк.).
346. Планети і космос Дмитра Чижевського // Ми і Президент. – 2005. – № 2 (0,6 др. арк.).
347. Про межі шістдесятництва // Січеслав. Дніпропетровськ, 2005; а також: Таїни художнього тексту. – Дніпропетровськ, 2006 (0,5 др. арк.).
348. Юрій Лавріненко в критиці // Українське літературно-мистецьке відродження 20-х років ХХ ст.: питання стилю, проблематика. – Черкаси, 2005 (0,5 др. арк.).
349. Ванда Василевська // ЕСУ. – К., 2006. – Т. 4. (0,1 др. арк.).
350. Про специфіку праці і творчості І. Котляревського // Іван Котляревський і українська культура ХІХ-ХХ ст. – Полтава, 2005 (0,5 др. арк.).
351. Поразка – це наука // Віче. – К., 2006. – № 5-6 (0,4 др. арк.).
352. Дмитро Чижевський – подвижник філософії, філології, педагогіки // Освіта України. – 2006, 18 квітня (0,2 др. арк.).
353. “Охломони” // Літературна Україна. – 2005. – 6 жовтня (0,3 др. арк.).
354. Щось із пам’яттю у міфотворців... // Літературна Україна, 2006. – 23 березня (0,2 др. арк.).
355. Повернення до альма-матер // Літературна Україна, 2006. – 20 квітня (0,1 др. арк.).
356. Повернувся науковими працями // Голос України, 2006. – 19 травня (0,1 др. арк.).
357. Від романтизму до реалізму: український бідермаєр // *Slowansky romantizmus*. – Банська Бистриця (Словаччина), 2006 (1,0 др. арк.).
358. Великий мудрець – Дмитро Чижевський // Урядовий кур’єр. – 5 серпня 2006 р. (0,5 др. арк.).
359. Наближення до Сергія Єфремова // Літературна Україна. – 2006. – 12 жовтня (0,6 др. арк.).
360. Поезія Івана Франка: модерний дискурс // Дніпро. – 2006. – № 7-6 (1,5 др. арк.).
361. Драматургія українського бароко: погляд з відстані // *Opera slavica...* – Брно (Чехія): В-во університету Масарика, 2006 (1,0 др. арк.).
362. Российские переводы современной украинской поэзии // “*Konstanty romantizmus a Sergej Makara...*”. – Банська Бистриця (Словаччина): В-во університету Матея Бела, 2007 (0,7 др. арк.).
363. Українська компаративістика на марші? // Філологічні семінари. Випуск 9-й. К.: ВПЦ Київський університет, 2006 (0,4 др. арк.).
364. Понятійний апарат: термінологія чи концепція // Літературна Україна. –

2007. – 1 лютого (0,5 др. арк.).
365. Драматургія українського бароко // Проблеми сучасного літературознавства. Випуск 14. – Одеса: В-во Одеського університету. – 2006 (1,0 др. арк.).
366. Нещасний і великий Гоголь // Літературна Україна. – 2007. – 19 квітня (0,3 др. арк.).
367. Літописець рідного письменства // Урядовий кур'єр. – 2007. – 18 квітня (0,5 др. арк.).
368. “Як ми їздили до криниці...” // Літературна Україна. – 2007. – 28 червня (0,4 др. арк.).
369. “Вітер” (до 130-річчя В. Доманицького і 100-річчя повного видання “Кобзаря”) // Літературна Україна – 2007. – 2 серпня (0,5 др. арк.).
370. Повернення Сергія Єфремова // Актуальні проблеми слов'янської філології. – Бердянськ, 2007. – С. 89-95 (0,5 др. арк.).
371. Ліро-епос Лесі Українки // Теорія літератури. Компаративістика. Художній діалог з історією. – К.: ВПЦ Київський університет, 2007 (0,5 др. арк.).
372. “Чорна археологія” шевченкознавства // Шевченкознавство: ретроспективи і перспективи. – Черкаси: В-во “Брама”, 2007 (0,4 др. арк.).
373. Задзеркальна кривотінь // Літературна Україна. – 2007. – 1 березня (0,3 др. арк.).
374. Як треба вчитися? // Літературна Україна. – 2007. – 18 жовтня (0,2 др. арк.).
375. Поезія Івана Франка: модерний дискурс // *Warszawskie zeszyty...* – Варшава, 2007 (1,0 др. арк.).
376. Драматургія Івана Франка: фрейдівська психоаналітика, романтично-барокові візії як вияви модернізму // *Ukraina: teksty i konteksty...* – Варшава, 2007 (0,5 др. арк.).
377. Теорія чи домисли? // Літературна Україна. – 2009. – 17 січня (0,4 др. арк.).
378. Лінгвістичні зорі Іллі Корнійовича // Освіта України. – 2008. – 4 квітня (0,4 др. арк.).
379. Славний борець за долю рідного народу // Урядовий кур'єр. – 2008. – 9 квітня (0,4 др. арк.).
380. Козацька епоха і літературний ренесанс в Україні // Од слова путь верстаючи й до слова... – Львів, 2008 (1,0 др. арк.).
381. Шістдесятництво: в історії і в сучасності // Літературна Україна. – 2008. – 7 серпня (0,4 др. арк.).
382. Шістдесятництво: в історії і в сучасності // Літературна Україна. – 2008. – 14 серпня (0,4 др. арк.).
383. Шістдесятництво: в історії і в сучасності // Літературна Україна. – 2008. – 21 серпня (0,4 др. арк.).
384. Шістдесятництво: в історії і в сучасності // Літературна Україна. – 2008. – 28 серпня (0,4 др. арк.).
385. Шістдесятництво: в історії і в сучасності // Літературна Україна. – 2008. – 4 вересня (0,4 др. арк.).

386. Шістдесятництво: в історії і в сучасності // Літературна Україна. – 2008. – 11 вересня (0,5 др. арк.).
387. Високий модернізм “Сонячних кларнетів”: національний текст і загальнолітературний контекст // Слов’янські обрії. – К., 2008 (0,5 др. арк.).
388. Високий модернізм літератури розстріляного відродження // Слово Просвіти. – 2008. – 18-24 вересня (0,5 др. арк.).
389. “Многії літа” письменниці, акторці, рідній мові // Літературна Україна. – 2008. – 18 вересня (0,1 др. арк.).
390. Літературознавча концепція Дмитра Чижевського // *Warszawskie zeszyty ukrainoznawcze*. – Варшава, 2008. – № 25-26 (0,5 др. арк.).
391. Борець за долю рідного краю // *Warszawskie zeszyty ukrainoznawcze*. – Варшава – 2008. – № 25-26 (0,4 др. арк.).
392. Лінгвістичні зорі Іллі Кучеренка // *Warszawskie zeszyty ukrainoznawcze*. – Варшава, 2008. – № 25-26 (0,4 др. арк.).
393. Самоцвітне обдаровання Богдана-Ігоря Антонича // Методологічні аспекти літературознавчого синтезу. – Одеса, 2008 (0,8 др. арк.).
394. Іван Нечуй-Левицький і модернізм // Іван Нечуй-Левицький: постать і творчість. – Черкаси, Видавництво Чабаненка, 2009 (0,5 др. арк.).
395. Теорія літератури чи теоретизування // Філологічні семінари. Випуск 11. – К., ВПЦ Київський університет, 2008, с. 5-10 (0,5 др. арк.).
396. Проза Валер’яна Підмогильного: стильові особливості // Історико-літературний журнал. – Одеса, ВЦ Одеського університету, 2009 (0,6 др. арк.).
397. «Мятежний» геній літератури і жертва комуністичного божевілья // Вітчизна. – 2008. – № 11-12 (0,8 др. арк.).
398. «Він – наш, він не їхній...» Роздуми про Гоголя // Літературна Україна, 2009. – 2 квітня (0,8 др. арк.).
399. Три етапи розвитку українського модернізму // Університет. – 2009. – № 1. – С. 78-83.
400. Гоголь для германістів і не тільки // Слово і Час. – 2009. – № 4 (0,8 др. арк.).
401. Ментальність музи з Диканьки // Україна молода. – 2009. – 3 квітня (0,3 др. арк.).
402. Літературна критика і критерії художності // Літературна Україна. – 2009. – 5, 12 лютого (0,9 др. арк.).
403. Пам’яті Віктора Коптілова // Літературна Україна. – 2009. – 26 лютого (0,1 др. арк.).
404. Митець таланту й талану // Культура і життя. – 2009. – 21 січня (0,3 др. арк.).
405. Бароково-романтичний геній Гоголя // Известия в Украине. – 2009. – 10 апреля (0,3 др. арк.).
406. Соборні дороги у вічність // Освіта України. – 2009. – 7 квітня (0,3 др. арк.).
407. Поет – не тільки поет // Літературна Україна. – 2009. – 30 квітня (0,4 др. арк.).

- арк.).
408. Критика як «чорна археологія» // Літературна Україна. – 2009. – 21 травня.
409. «Брань Люципера з Архангелом Михаїлом» // Літературна Україна. – 2009. – 4 червня.
410. Василь Стус: післямодерний текст і постмодерний контекст // Актуальні проблеми української літератури і фольклору. – Донецьк: В-во Донецького університету. – 2008 (0,5 др. арк.).
411. Що таке історія літератури // Слово і час. – 2010. – № 3 (0,6 др. арк.).
412. Сецесія як закономірність у літературному процесі // Учёные записки Таврического НУ им. Вернадского. – Т. 23. – Симферополь, 2010 (0,5 др. арк.).
413. Теорія і теоретизування // ВІСНИК. Літературознавчі студії. Випуск 10. – К., В-во Київського міжнародного університету, 2010 (0,5 др. арк.).
414. Поет національної надії і зневіри (Євген Маланюк) // ВІСНИК (Літературознавчі студії). – К., В-во Київського міжнародного університету. – 2010. – С. 5-20.
415. Мемуари: спогад чи художня есеїстка // «Меч і мисль». Творчість Романа Іваничука у національних вимірах... – Львів-Ужгород: В-во Ужгородського університету. – 2010 (0,5 др. арк.).
416. Російський романтизм в інтерпретації Дмитра Чижевського // Літературознавчі студії. Вип. 26. – К.: ВПЦ Київський університет. – 2010 (0,6 др. арк.).
417. Історія літератури з одним чи багатьма невідомими // Літературна Україна. – 2010. – 17 червня (0,4 др. арк.).
418. Достоєвський як критерій // Слово і Час. – 2010. – № 6 (0,5, у співавторстві з Олесею Костюк).
419. Критика і літературознавство: камо грядеші? // Українська літературна газета. – 2010. – 20 серпня; продовження – 3 вересня (0,9 др. арк.).
420. Вільний мікрофон. Концепція літературної освіти в 11-річній школі // Всесвітня література. – 2010. - № 7-8 (0,2 др. арк.).
421. Фрагмент високого модернізму («Замість сонетів і октав» П. Тичини). – Вісник Львівського університету імені І. Франка. Вип. 44. Ч.2 – Львів: ВЦ Львівський університет. – 2010 (0,4 др. арк.).
422. Іван Нечуй-Левицький і Михайло Старицький: теорія і практика співавторства // Михайло Старицький як творча особистість. – Черкаси. В-во «Брама». – 2010 (0,5 др. арк.).
423. «Дозвольте помилитися» – останній сатиричний спалах Остапа Вишні // Рідний край. – 2010. – № 1 (22) (0,4 др. арк.).
424. «Зів'яле листя» як «Украдене щастя» // Іван Франко: Дух, наука, думка, воля... – Львів: ВЦ Львівський університет. – 2010 (0,5 др. арк.).
425. Критика і літературознавство: куди йдемо? // Слово і Час. – 2010. – № 12 (0,5 др. арк.).
426. Що таке історія літератури? // Філологічні семінари. – К., Логос. – 2010 (0,6 др. арк.).

427. Поет національної надії і зневіри (Євген Маланюк) // Вісник (Літературознавчі студії). – К., В-во Київського міжнародного університету. – 2010 (0,7 др. арк.).
428. Що таке історія літератури? // Філологічні семінари. – К., Логос. – 2010 (0,5 др. арк.).
429. Літературознавство на марші? // Літературна Україна. – 2010. – 16 грудня (0,4 др. арк.).
430. Щемка струна Ахмадуліної // Літературна Україна. – 2011. – 3 лютого (0,3 др. арк.).
431. Письменник мандрує // Літературна Україна. – 2011. – 13 січня (0,1 др. арк.).
432. Про помежів'я літератури і паралітератури // Літературна Україна. – 2011. – 10 лютого (0,5 др. арк.).
433. Ф. Достоевський і Д. Чижевський // Славістика. Дмитро Чижевський і європейська культура. – Т. 2. – Дрогобич. Коло. – 2011. (0,8 др. арк., у співавторстві з Олесею Костюк).
434. Буря в порожній склянці // Українська літературна газета. – 2011. – 11 лютого (0,1 др. арк.).
435. Чому Ф. Достоевський так долго не получал признания // Всесвітня література. – 2011. – № 2 (0,4 др. арк.).
436. Черкашина Віктора Жадька // Літературна Україна. – 2011. – 10 березня (0,2 др. арк.).
437. Акумулятор історичної пам'яті (Діалог з Р. Іванченко) // Іванченко Р. На розкриллях історії і любові. – К., 2010 (1,0 др. арк.).
438. Ще про «Чорного Ворона» і вороння // Літературна Україна. – 2011. – 17 березня.
439. Хохмачі // Українська літературна газета. – 2011. – 11 березня (0,2 др. арк.).
440. Погляд на прозу – погляд на літературу // Слово і Час. – 2011. – № 3 (0,2 др. арк.).
441. Міф і фольклор як своєрідні форми художньої свідомості // Рідний край. – 2010. – № 2 (23) (0,6 др. арк.).
442. Локус Гоголя в «Записках українського самашедшого» // Літературна Україна. – 2011. – 28 квітня (0,4 др. арк.).
443. «Цвіт облітає з вишень» // Літературна Україна. – 2011. – 19 травня (0,5 др. арк.).
444. Концепт модальності й поетика Рільке // Слово і час. – 2011. – № 2 (0,2 др. арк.).
445. Про помежів'я літератури і паралітератури // Слово і Час. – 2011. – № 5 (0,7 др. арк.).
446. Филологический семинар Владимира Перетца в Киевском университете // Актуальные проблемы изучения и преподавания русской литературы: взгляд из России – взгляд из зарубежья. – С-Петербург. – 2011 (0,7 др. арк.). А також у: Мова та історія. Випуск 259. Випуск на пошану доктора філологічних наук, професора Михайла Кузьмовича Насенка. –

- Київ, 2013. – С. 24-35; Літературознавство. Фольклористика. Культурологія. До 60-річного ювілею літературознавця, доктора філологічних наук, професора В. Т. Поліщука. – Черкаси, 2013. – С. 107-117.
447. Про помежів'я літератури й паралітератури // Філологічні семінари. Випуск 14. Література й паралітература: де межа? К.: В-во «Логос» (0,8 др. арк.).
448. Локус Гоголя в «Записках українського самашедчого» Ліни Костенко // Літературознавчі студії. – Випуск 33. – К.: ВЦ Бурого (0,6 др. арк.).
449. «Аплодисменти прощають лише артистам» // Зоря Полтавщини. – 2012. – 17 січня (0,3 др. арк.).
450. Що приховують мемуари Юрія Шевельова (Шереха)? // Літературна Україна. – 2012, 19 січня (0,4 др. арк.).
451. Сергій Єфремов і ранні модерністи // Слово і час. – 2012. – № 1 (0,5 др. арк.).
452. Романсеро Євгена Гребінки // Літературна Україна. – 2012. – 10 лютого (0,4 др. арк.).
453. Передісторія університетської теорії літератури // Теорія літератури: концепції, інтерпретації. – К., Логос. – 2012 (1,0 др. арк.).
454. «Люблю і пишаюся спорідненістю з тобою». Про листи читачів до А. Дімарова // Літературна Україна. – 2012. – 8 березня (0,3 др. арк.).
455. Художня карма триптиху «Доля», «Муза», «Слава» // Збірник праць Шевченківської міжнародної наукової конференції. – Черкаси: Брама, 2012 (0,3 др. арк.).
456. Литературная теория в Киевском университете // Славянские языки и культуры в современном мире. Труды и материалы. – М.: Из-ство Московского университета, 2012 (0,2 др. арк.).
457. Як треба вчитися? // Життя і чин Анатолія Погрібного. – К., ВЦ Просвіта. – 2012 (0,3 др. арк.).
458. Творчество Гоголя в немецкоязычных работах Дмитрия Чижевского // Феномен Гоголя. – С-Петербург. – 2012 (0,5 др. арк.).
459. Гоголь и современность: роман Лины Костенко «Записки украинского самашедшего» // Дом-музей писателя: история и современность. – Москва, 2011 (0,4 др. арк.).
460. Феномен Білецьких і 50-річчя університетської теорії літератури: дискурсивні стратегії // Мовні і концептуальні картини світу. – К.: ВПЦ Київський університет, 2012 (0,3 др. арк.).
461. Сучасна поезія і «грязнейшие малороссийские вирши» // Літературна Україна. – 2012. – 10 травня (0,3 др. арк.).
462. Старокиївські билини як народні думи // Шості міжнародні наукові фольклористичні читання... – К.: ВПЦ Київський університет, 2012 (0,1 др. арк.).
463. «Болит моя душа по Гоголю». О повести А. Димарова «Оксана из рода Яновских» // Компаративні дослідження слов'янських мов і

- літератур... // К.: Освіта України, 2012 (0,4 др. арк.).
464. Романсеро Євгена Гребінки // Євген Гребінка в крайовому, українському та світовому літературно-мистецькому контексті. – Полтава: В-во Полтавського педуніверситету, 2012 (0,4 др. арк.).
465. Отже, роман чи антироман? // Українська літературна газета. – 2012. – 18 травня (0,4 др. арк.).
466. «Мого слова свічечка горить» // Блискавка з темряви... – Вінниця, 2012 (0,3 др. арк.).
467. «Діамантами висвічують слова...» // Слово і Час. – 2012. – № 5 (0,4 др. арк.).
468. Ярлик і донос як жанри паралітературознавства // Слово і час. – 2012. – № 6 (0,2 др. арк.).
469. «Я жив, щоб зупинити мить...» // Українська літературна газета. – 2012. – 29 червня (0,2 др. арк.).
470. Шевченківська премія: повна чаша переможців... // Дніпро. – 2012. – № 7 (0,7 др. арк.).
471. Критики і поети про сучасну поезію // Українська літературна газета. – 2012. – 10 серпня.
472. Сергій Єфремов і ранні модерністи // Збірник праць п'ятих Єфремовських читань. – Черкаси: Видавець Чабаненко. – 2012 (0,5 др. арк.).
473. «Із Богом віч-на-віч» // Літературна Україна. – 2012. – 6 вересня (0,2 др. арк.).
474. «Відгук офіційного опонента про дисертацію Зборовської Н.В...» // Femina. Антологія. – Сімферополь, 2012. – № 11. – Кн. 2 (0,5 др. арк.).
475. «Це не відкриття. Це запізніле пояснення...» // Femina... Антологія. – Сімферополь, 2012 (0,4 др. арк.).
476. Дмитро Чижевський – славіст // Компаративні дослідження слов'янських літератур. – К.: Освіта України. – 2012 (0,3 др. арк.).
477. Літературне оточення Доманицького // Василь Доманицький: особистість і науково-творча спадщина. – Черкаси: Видавець Чабаненко. – 2012 (0,4 др. арк.).
478. З води й роси... // Рідний край: В-во Полтавського педуніверситету імені В. Короленка. – 2012. – № 2 (0,3 др. арк.).
479. Леонід Булаховський і Юрій Шевельов (Шерех) // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. – 2012. – № 1(3) (0,3 др. арк.).
480. Університетська теорія літератури за радянських умов // Література. Соціум. Епоха. – Дрогобич: В-во Дрогобицького педуніверситету імені Івана Франка – 2012 (0,7 др. арк.).
481. «Грайте в міру почуттів Шевченка...» Огляд відзначених Шевченківською премією романів, повістей, новел (1962-1912) // Слово і Час. – 2012. – № 10 (1,0 др. арк.).
482. Vivat, Літературний інститут! / Літературна Україна. – 2012. – 27 вересня (0,2 др. арк.).

483. Уперше в Україні з'явиться Літературний інститут! // День. – 2012. – 26 вересня (0,1 др. арк.).
484. Літературний інститут: далека мрія чи реальна історія? // Віче. – 2012. – № 15-16 (0,2 др. арк.).
485. «Рідну землю має під собою» // Маршал Вінграновський. Спогади, есеї, листи, інтерв'ю. – К.: Ярославів Вал, 2012 (0,2 др. арк.).
486. «Цвіт облітає з вишень» // Пішов у дорогу за ластівками. – Тернопіль, 2012 (0,6 др. арк.).
487. Про ще один злочин в імперії смерті // Україна молода. – 2011. – 21 грудня (0,2 др. арк.).
488. Передісторія університетської теорії літератури // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. – Дніпропетровськ: Університетське видавництво. – 2012 (1,0 др. арк.).
489. Про перші кроки університетської славістики // Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур. – К.: Освіта України. – 2011. Вип. 14 (0,3 др. арк.).
490. «Мій скромний дар весільний» // Рідний край. Видавництво Полтавського педуніверситету. – 2012 (0,1 др. арк.).
491. Хохмачі–плюс // Українська літературна газета. – 2012. – № 6. – 23 березня (0,2 др. арк.).
492. Творчество Достоевского и славянские литературы (на материале немецкоязычных исследований Дмитрия Чижевского // Русская словесность в мировом культурном контексте. – Москва, 2012 (0,3 др. арк.).
493. Самотність долається словом молодих. – Літературна Україна. – 2012. – 6 грудня (0,3 др. арк.).
494. Драма театру // Український театр. – 2012. – № 5 (0,3 др. арк.).
495. «Грайте в міру почуттів Шевченка...» // 3 верховин півстоліття: Національній премії імені Т. Шевченка 50 років. – К.: В-во «Либідь», 2012 (1,5 др. арк.).
496. «Тень» Достоевского в украинской прозе «Расстрелянного возрождения» (20-е годы XX ст.) // Наукові записки «Studia in honorem». Філологічні науки. – Кіровоград, 2013 (0,4 др. арк.).
497. Сергій Єфремов, Василь Доманицький і «Корифеи украинской сцены» // Наукові записки. Серія: Філологічні науки. Випуск 113. – Кіровоград, 2013 (0,4 др. арк.); а також у «Літературній Україні». – 2013. – 26 вересня (0,3 др. арк.).
498. Часовий пояс Станіслава Зінчука // Гроно рясту. – К., 2013 (0,3 др. арк.).
499. Парадигма сучасного літературознавства: світовий контекст // Парадигма сучасного літературознавства... – Філологічні семінари. Випуск 16. – К., 2013 (0,7); а також у «Слово і Час». – 2013. – № 7 (0,6 др. арк.).
500. Василь Доманицький і слов'янство // Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. – Дніпропетровськ, 2012. – № 2 (0,3 др. арк.).

501. Білі плями красного письменства: міфи, гіпотези, роздуми (Діалог із М. Славинським) // Віче. – К., 2013. – № 3 (0,4 др. арк.).
502. “Це не відкриття... Це запізніле пояснення...” // Зарубіжні письменники і Україна. – Полтава, 2012 (0,5 др. арк.).
503. Літературна періодика і зник літературного процесу // Рідний край. Альманах Полтавського національного університету імені В. Короленка. – Полтава. – 2013. – № 1 (28) (0,6 др. арк.).
504. Мемуари як історія сучасника // Анатолій Дімаров та його книги. К.: В-во Інституту адвокатури, 2012 (0,3 др. арк.).
505. Постмодерний фольклоризм: експлуатація низу // Сьомі міжнародні фольклористичні читання. – К., 2013. – № 17 (0,1 др. арк.).
506. Lokus Gogol'a v Zapiskach ukrainskoho choromyselnoho // Almanach NITRA. – 2012. – № 13. – С. 255-260.
507. Без теорії літератури чи можлива її практика? (Діалог із С. Бондаренком) // Літературна Україна. – 2013. – 25 липня (0,3 др. арк.).
508. “Шукай у морозах весну” (Сергій Макара) // Літературна Україна. – 2013. – 15 серпня (0,2); а також у: “Дукля” (Словаччина) (0,2 др. арк.); «Три прогляди на поезію Сергія Макари» - Банська Бистриця, 2013 (Словаччина). – С. 48-56.
509. Літературознавча діяльність професора Михайла Наєнка. Діалог із Галиною Білик // Слово і час. – 2013. – № 11 (0,9 др. арк.).
510. З ангельськими крильми... Діалог із Валентиною Давиденко // Слово Просвіти. – 2013. – № 49 (0, 4 др. арк.).
511. Ще раз: «Злоначинаючих спина!» // Літературна Україна. – 2013. – 26 грудня (0,3 др. арк.).
512. Творчість Гоголя в німецькомовних працях Дмитра Чижевського // Актуальні проблеми української літератури і фольклору. Випуск 20-й. *Присвячується 75-річчю доктора філологічних наук, професора, лауреата Національної премії України імені Т. Г. Шевченка Наєнка Михайла Кузьмовича.* – Донецьк, 2013. – С. 3-11.
513. Університетська теорія літератури // Мова та історія. Збірник наукових праць. Випуск 259. *Випуск на пошану доктора філологічних наук, професора Михайла Кузьмовича Наєнка.* – Київ, 2013. – С. 4-24.
514. Університетська теорія літератури // Дивослово. Українська мова й література в навчальних закладах. – 2014. - № 1 (682). – С. 53-59.

V. Художні спроби, нариси, публіцистика

515. Наш ранок // За радянські кадри. – 1961. – 18 вересня (вірш).
516. Дівчина-доярка // Шевченків край. – 1962. – 13 січня (вірш).
517. Кобзареві // Шевченків край. – 1962. – 8 березня (вірш).
518. Сестри // Шевченків край. – 1962. – 8 вересня (оповідання).
519. Гуцуляночка // Прапор. – 1964. – № 9. – С.7 (вірш).
520. Шляхи в суть (Про два випуски дослідження І.К.Кучеренка “Теоретичні питання граматики української мови”) // За радянські кадри. – 1965. – 19 січня (0,1 др. арк.).
521. Бринить струна (новела). – Вітчизна. – 1965. – № 5. – С. 118 - 120 (0,3 др. арк.).
522. Байда в легендах і дійсності // Знання та праця. – 1967. – № 3. – С. 12 - 13 (0,4 др. арк.).
523. Сашко з голубого Полісся // Соціалістична культура. – 1967. – № 9. – С. 28 (0,2 др. арк.).
524. Сто літ мелодії // Знання та праця. – 1968. – № 6. – С.14-15 (0,1 др. арк.).
525. Рокоче бандура (У співавторстві з А. Омельченком) // Знання та праця. – 1968. – № 2. – С. 20-21 (0,4 др. арк.).
526. Перлина зодчества // Знання та праця. – 1971. – № 1. – С. 28 (0,1 др. арк.).
527. Вікнами до сонця // Знання та праця. – 1971. – № 3. – С.1-3 (0,5 др. арк.).
528. Іскри старокиївського мистецтва // Знання та праця. – 1971. – № 4. – С. 18 (0,2 др. арк.).
529. Піввіку на крилах мелодій // Молода гвардія. – 1971. – 28 квітня (0,1 др. арк.).
530. Народний інструментарій України // Знання та праця. – 1971. – № 7. – С. 20-21 (0,4 др. арк.).
531. Життя – прожити // Знання та праця. – 1971. – № 5. – С. 12-13, 24 (0,5 др. арк.).
532. Побузькі етюди // Знання та праця. – 1971. – № 10. – С. 1-3 (0,5 др. арк.).
533. На шляху шукань // Вечірній Київ. – 1971. – 31 серпня (0,2 др. арк.).
534. Квітам – квітувати // Знання та праця. – 1971. – № 10. – С. 1-3 (0,5 др. арк.).
535. Все про гори. Сторінка великого життя. Вперше українською // Знання та праця. – 1971. – № 11. – С. 20-21 (0,2 др. арк.).
536. Заповідні місця України. Чуфут-Кале // Знання та праця. – 1971. – № 12. – С. 27 (0,2 др. арк.).
537. Формування світогляду учнів у процесі вивчення літератури. – К., 1971. – 36 с. (1,5 др. арк.).
538. Гілка у вінок митця // Знання та праця. – 1972. – № 1. – С. 19 (0,1 др. арк.).
539. Заклик до роздумів // Знання та праця. – 1972. – № 4. – С. 20-21 (0,2 др. арк.).
540. Як тебе не любити... // (Псевдонім – М. Осадчий) // Знання та праця. –

1972. – № 7. – С. 26 (0,1 др. арк.).
541. В об'єктиві – творчість піонерії // Знання та праця. – 1972. – № 5. – С. 16-17 (0,3 др. арк.).
542. Юрій Дрогобич (Псевдонім – М. Кузьменко) // Знання та праця. – 1972. – № 6. (0,2 др. арк.).
543. Слідами незримої радіації // Знання та праця. – 1972. – № 8. – С. 18-20 (0,5 др. арк.).
544. Земна кора крізь призму ізотопів // Знання та праця. – 1972. – № 9. – С. 16-18 (0,6 др. арк.).
545. Тугоплавці, народжені полум'ям // Знання та праця. – 1973. – № 1. – С. 1-3 (0,4 др. арк.).
546. По той бік рухів // Знання та праця. – 1973. – № 2. – С. 6-7 (0,4 др. арк.).
547. Сталевий бар'єр (У співавторстві з М. Іщуком) // Знання та праця. – 1973. – № 3. – С. 6-7 (0,4 др. арк.).
548. Настрій святковий, голубий... // Знання та праця. – 1973. – № 6. – С. 16-17 (0,2 др. арк.).
549. Ритми сонячних перетворень // Знання та праця. – 1973. – № 8. – С. 1-3 (0,5 др. арк.).
550. Формула чистого плеса // Знання та праця. – 1973. – № 11. – С. 1-3 (0,5 др. арк.).
551. Одержимість приходить не сама // Знання та праця. – 1974. – № 1. – С. 10-12 (0,5).
552. Хліб – над усе // Знання та праця. – 1974. – № 3. – С. 10-11 (0,4 др. арк.).
553. Блакить води в одежі формул // Наука і культура. – К., 1974. – С. 292-296 (0,4 др. арк.).
554. Учитель // Наставники. – К., 1975. – С. 185-199 (1,0 др. арк.).
555. Одержимість приходить не сама // З перехрестя дивовижного. – К., 1975. – С. 146-155 (0,7 др. арк.).
556. Акорди любові і краси (Псевдонім – М. Сущенко) // Молода гвардія. – 1980. – 2 квітня (0,1 др. арк.).
557. Олесь Гончар. Чим живемо // Українська мова і література в школі. – 1992. – № 9-10 (0,3 др. арк.).
558. Про людей і про себе... (Рецензія на книгу Д. Нитченка „Від Зінькова до Мельборну” // Слово і час. – 1992. – № 4 (0,3 др. арк.).
559. Спочатку було слово (Діалог з Н. Дзюбенко) // Голос України. – 1993. – 27 березня (0,3 др. арк.).
560. „Мова – основа духовного життя...” (Діалог з О. Ващенком) // Українське слово. – 1993. – 25 березня (0,3 др. арк.).
561. В Україну ідуть, діти... (Діалог з Н. Дзюбенко) // Голос України. – 1993. – 15 липня (0,3 др. арк.).
562. “... Може, в тому гіркому щось визріє солодке?” (Діалог з О. Логвиненко) // Літературна Україна. – 1994. – 15 грудня (0,3 др. арк.).

- арк.).
563. Слово Шевченка відкрите для століть!.. (Діалог з І. Лобовик) // Я, ти, ми... Газета для жінок. – 1995. – № 3 (0,2 др. арк.).
564. “...Нам потрібна віра в Україну” (Інтерв’ю з Л. Скирдою) // Літературна Україна. – 1998. – 19 березня (0,5 др. арк.).
565. Колиска рідної мови (Розмова з В. Карпієм та І. Григор’євою) // Час відродження. – 2001. – № 4 (0,5 др. арк.).
566. “Тупість” коментувати не заборонено // Літературна Україна. – 2004. – 3 червня (0,2 др. арк.).
567. “Розпни його...” // Літературна Україна. – 2004. – 3 червня (0,1 др. арк.).
568. Коли в літератури “іде дах” // Вечірній Київ. – 2004. – 18 червня (0,1 др. арк.).
569. Народному президенту – зелену вулицю // Літературна Україна. – 2004. – 30 вересня (0,2 др. арк.).
570. “Не злізу, поки не рішу!” // Літературна Україна. – 2004. – 11 листопада (0,1 др. арк.).
571. Напророчив Тарас двох Вікторів // Літературна Україна. – 2004. – 18 листопада (0,1 др. арк.).
572. “Злоначинаючих спини!..” // Літературна Україна. – 2004. – 9 грудня (0,1 др. арк.).
573. “Плоскість мисли необыкновенна” // Літературна Україна. – 2004. – 30 грудня (0,1 др. арк.).
574. “Щоб із нами жити...” // Літературна Україна. – 2005. – 20 січня (0,1 др. арк.).
575. “На майдані революція іде...” // Літературна Україна. – 2005. – 27 січня (0,2 др. арк.).
576. “Ще не догоріли наші свічі...” // Літературна Україна. – 2005. – 10 лютого (0,1 др. арк.).
577. Post scriptum або Після сказаного // Літературна Україна. – 2005. – 24 лютого (0,2 др. арк.).
578. Народному президенту – зелену вулицю, охломони!... – К., 2005 (3,0 др. арк.).
579. До неба – пішки... *Чорнобильська трагікомедія* // Сучасна українська драматургія. – Вип. 2. – К., 2006 (2,5 др. арк.).
580. Духовні джерела народу – невичерпні (Розмова з Галиною Тарасюк) // Вечірній Київ. – 2006. – 14 квітня (0,4 др. арк.).
581. Крим – наша прадавня земля // Слово просвіти. – 2008. – 10-16 липня (0,1 др. арк.).
582. У кого лаять миші по голові? // Слово просвіти. – 2008. – 4-10 вересня (0,2 др. арк.).
583. Отець Антоній (Чорнобильська трагікомедія). Фауст (Трагедія). – К.: ВЦ Академія. – 2010 (7,02 др. арк.).
584. «Очі – в зорях ніч» (переспів романсу Є. Гребінки «Очи черные») // Українська літературна газета. – 2012. – 10 лютого.
585. Звідки люди беруться // Шість соток на Парнасі. – К.: Ярославів вал. – 2012. – С. 220-226.

586. “Спогад про красу вірності” // Таїни художнього тексту. – Дніпропетровськ: “Пороги”. – 2013. – С. 37-42.

VI. Автореферати дисертацій

587. Григорий Косынка и проблемы развития украинской советской новеллистики 20-х годов. Автор. дисс. на соиск. уч. степ. канд. филолог. наук. – К., 1973. Оф. оппоненты: д. ф. н., проф. Фашенко В. В.; к. ф. н., доц. Пивторадни В. П. (Дисертацію, за порадою Голови вченої ради по захисту дисертацій філологічного факультету Київського університету імені Тараса Шевченка, знято з захисту у зв'язку з політичним переглядом репресованої літератури 20-х років ХХ ст., зокрема – новелістики Гр. Косинки).
588. Проблемы развития украинской советской новеллистики в период становления литературы социалистического реализма (20-е годы). Автореф. диссертации на соискание уч. ст. канд. филол. наук. – К., 1976. Оф. оппоненты: д.ф.н., проф. Кобылецкий Ю. С., д.ф. н., проф. Семенчук И. Р., к.ф.н., с.н.с. Дончик В. Г. – КГУ имени Тараса Шевченко. – 24 с.
589. Лирико-романтическое стилевое течение в украинской советской прозе. Автореф. дисс. на соиск. уч. степ. доктора филол. наук. – К., 1988. Офиц. оппон.: д. ф. н. Воробьёва Н. Н. (Москва), д. ф. н., проф. Голубева З. С. (Харьков), д. ф. н., проф. Шляхова Н. М. (Одесса) – Институт литературы имени Т. Шевченко АН УССР.

VII. Телепрограми, радіопрограми

1. **Світоч.** Телепрограма студії «Укртелефільм» (30 хв.). Режисер Неля Даниленко. – К., 1998.
2. **Батьки обрали Михайла.** Телепрограма ДТРК «Культура» (30 хв.). Режисер Неля Даниленко. – К., 2008.
3. **Було і буде слово.** Телепрограма ДТРК «Культура» (60 хв.). Режисер Олександр Домбровський. – К., 2013.
4. **Наше слово без кордонів.** Телепрограма ДТРК «Культура» (75 хв.). Режисер Олександр Домбровський. – К., 2013.
5. **Презентація книги Михайла Наєнка «Інтим письменницької праці».** Телепрограма ДТРК «Культура» (40 хв.). Режисер Олександр Домбровський. – К., 2013.
6. **Художній всесвіт літератури.** Щотижнева (30 хв.) програма радіоканалу «Культура» (з 2009 року).

VIII. Підготовка наукових кадрів

а) *Наукове консультування докторантів (фіксоване й нефіксоване):*

1. Банковська Н. П. (Одеса). Типологія романтичного мислення (1991).
2. Заверталюк Н. І. (Дніпропетровськ, не фіксовано). Публіцистика письменників України 20-70 рр. ХХ ст: проблеми, жанри, майстерність (1992).
3. Нарівська В. Д. (Дніпропетровськ, не фіксовано). Національний характер як художній феномен української та російської прози 50-70-х рр. ХХ ст. (1996).
4. Ткаченко А. О. (Київ, не фіксовано) Індивідуальний стиль: феноменологія-типологія, динаміка-статика (1998).
5. Просалова В. А. (Донецьк). Празька літературна школа: текст, контекст, інтертекст (2006).
6. Бернадська Н. І. (Київ). Теорія роману як жанру в українському літературознавстві (2005).
7. Кавун Л. І. (Черкаси). Літературне об'єднання ВАПЛІТЕ й художньо-естетичні шукання в українській прозі 20-х рр. ХХ ст. (2007).
8. Колінько О. П. (Бердянськ). Українська і російська новелістика рубежу ХІХ-ХХ ст. (2013).
9. Сарапин В. В. (Полтава). Продовжує роботу над докторською дисертацією (“Синкретизм художнього мислення в літературі кінця ХVІІІ – початку ХІХ ст.”).
10. *Примітка:* Ще одна докторантка не бажає, аби в неї хтось був науковим консультантом. Це бажання в неї з'явилося вже після захисту дисертації і пустої пихи.

б) *Наукове керівництво аспірантами:*

1. Ромащенко Л. І. Проблеми поетики прози О. Гончара в літературно-критичному осмисленні (1992).
2. Мельник С. П. Літературознавча концепція неокласиків (1994).
3. Шаповал М. О. Елементи класицизму в українській літературі (1999).
4. Боярська Л. С. Діалогія Василя Земляка “Лебедина згряя” – “Зелені млини” і проблеми міфологічного типу мислення (2001).
5. Андріяшик О. Р. Медитативне начало в українській романістиці другої половини ХХ ст. (проза Романа Андріяшика) (2011).
6. *Примітка:* Прізвище ще однієї дисертантки, на жаль, «загубилося». А сама вона відійшла за обрій за невідомих мені обставин.
7. Завершують роботу над кандидатськими дисертаціями або продовжують навчання в аспірантурі: О. Заруцька, Т. Івашкевич, Г. Каплюк, О. Лисенко, М. Пінчук, О. Погребняк, Ю. Скибицька, О. Стусенко, О. Штепан.

в) Опонування дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук .

1. Михайлина І. Л. (Харків); 2. Салиги Т. Ю. (Львів); 3. Мельничука Б. І. (Чернівці); 4. Гнатюка М. І. (Львів); 5. Зборовської Н. В. (Київ), Фоменко В. Г. (Луганськ), Печарського А. Я. (Львів), Реви Л. І. (Ізмаїл).

ІХ. Рецензії, відгуки, листи і діалоги, пов'язані з публікаціями та захистами дисертацій автора

(деякі заголовки умовні; їх узято з листів-відгуків до адресата)

1. Василь Фашенко. «...Сперечайтесь зі мною на захисті» (лист від 25.12.1976).
2. Іван Козловський. «...Я написав Вам большое письмо» (лист від 20.07.1977).
3. Зінаїда Голубєва [Рецензія на книгу «Жовтневі крила новелістики»] («Радянське літературознавство», 1980, № 9).
4. Віталій Дончик. Історія й сучасність новелістики («Дніпро», 1980, № 11).
5. Володимир Яворівський. Прекрасна доля («Літературна Україна», 1981, 3 квітня).
6. Володимир Панченко. Поиск ядра («Вопросы литературы», 1982, № 6).
7. Михайло Алексєєв. «...Ежели б наша критика придерживалась...» (лист від 09.01.83.)
8. Анатолій Погрібний. «...Завдаю я таки тобі клопоту» (лист від 1983)
9. Сергій Павленко. Літературний критик – наш земляк («Авангард», 1983, 19 травня).
10. Ніна Жук. «...У повній гармонії з формою» (лист від 22.02.1983).
11. Роман Іваничук. «...Ваша стаття допомогла мені» (лист від 07.01.1985).
12. Тамара Хом як. [Рецензія на книгу «Піятиліття українського роману»] («Дніпро», 1986, № 8).
13. Зінаїда Голубєва. [Рецензія на книгу «Піятиліття українського роману»] («Радянське літературознавство», 1986, № 8).
14. Віктор Бурбела. Поліфонія жанру («Друг читача», 1986, 24 квітня)
15. Олесь Гончар. «Давно не зустрічав таких глибоких і чесних думок...» (лист від 06.11.1986).
16. Богдан Мельничук. [Рецензія на книгу «Романтичний епос»] («Радянське літературознавство», 1988, № 10).
17. З відгуків офіційних опонентів на докторську дисертацію М. Наєнка [Ніна Воробйова, Зінаїда Голубєва, Нонна Шляхова] (з архіву Спеціалізованої вченої ради Інституту літератури імені Т. Шевченка НАН України).
18. Микола Жулинський, Віталій Дончик, Ігор Дзевєрін та ін. «...Ви у нас і для нас людина виняткова» (вітальна адреса від 21 листопада 1988).
19. Іван Яцканин. Дві концепції романтизму («Slovansky romantizmus –

- poetika romantická”. – Словаччина, Банська Бистриця, 2001).
20. Vira Zemberova. Literaturny romantizmus v slavistickom vyskume... (Slavika literaria. – Чехія, Брно, 2008, № 1).
 21. Дмитро Нитченко (Чуб). «...Ви... маєте безліч праці. Тому не буду Вам часто набридати» (лист від 17.04.1993, Ньюпорт, Австралія).
 22. Ніна Жук. «Я маю жаль до Вас» (лист без дати, швидше всього – початок 90-х років ХХ ст.).
 23. Надія Степула. Сучасна літературна ситуація в Україні (Степула Н. Говорить радіо «Свобода». – Львів, 1999).
 24. Яків Івашкевич. Лауреат шевченківської премії («Катеринопільський вісник, 1996, 10 квітня).
 25. Марія Білоус-Гарасевич. «...Надіюсь, що Ви пам'ятаєте мене» (1998, 11 листопада).
 26. Надія Степула. «Спогад про красу вірності» (прямий ефір на радіо «Свобода», 1998, 21 березня).
 27. Віталій Булавко. Нев'януча краса вірності («Освіта України», 1998, 3 червня).
 28. Дмитро Павличко, Іван Драч, Лесь Танюк, Рауль Чілачава. «...І про виховання майбутніх професійних літераторів» (телеграма від 21 листопада 1998).
 29. Степан Козак. «...Всеукраїнське і міжнародне признание» (телеграма від 18 листопада 1998).
 30. Р. Гебнер, Л. Климова, В. Мокієнко. «...У боротьбі за національну душу!» (телеграма від 20 листопада 1998).
 31. Автопортрет [відповіді на запитання журналу «Слово і час»] («Слово і час», 1998, № 12).
 32. Ольга Турган. Час збирати каміння... («Слово і час», 1998, № 4-5)
 33. Іван Пасемко. Михайлові Наєнку – 60 («Київський університет», 1998, грудень).
 34. Віталій Аблицов. Критика вмерла. Хай живе літературна критика! («Голос України», 1999, 12 лютого).
 35. Інесса Григор'єва, Володимир Карпій. Колиска рідної мови («Час відродження», 2001, № 4).
 36. Ivo Pospishyl. Vznik a vyvoj ukrajinske literarni vedy [Рецензія на книгу «Українське літературознавство».] (Slavika literaria. – Чехія, Брно, 1998, № XI).
 37. Ervin Vedel. Najenko Mychajlo Kuz'movyc: Ukrajins'ke literaturoznavstvo: skoly, parjamy, tendenciji [Рецензія на книгу «Українське літературознавство»] («Zeitschrift fur Slavische Filologie». – Німеччина, Гейдельберг, 2001, Band 60, Heft 2).
 38. Микола Ігнатенко. Книга, яку помітили на Заході («Всесвіт», 2003, № 5-6).
 39. Олена Логвиненко. Очікуване – студентам («Літературна Україна», 2001, 19 листопада).
 40. Олена Логвиненко. Три нагоди для свята («Літературна Україна», 2003, 25 грудня).

41. Галина Тарасюк. Коли в літератури «іде дах» («Вечірній Київ», 2004, 18 червня).
42. Василь Латанський. Від Бога чи від себе? («Освіта України», 2004, 30 січня).
43. Марія Фащенко. «...Дякую за “Профіль Василя Фащенка”» (лист від 12.03.2004).
44. Ярослав Поліщук. «Закроєна книжка майстерно...» (лист від 18 жовтня 2004).
45. Олександр Астаф'єв. Про секрети творчості («Верховина. Літературна мозаїка». США, Канзас, 2004, № 28).
46. Микола Славинський. «...І спокусливий дзенькіт срібняків» («Українська газета», 2004, 18 березня).
47. Галина Тарасюк. Михайло Наєнко: «Духовні джерела невичерпні» («Вечірній Київ», 2006, 14 квітня; «Літературна Україна», 2006, 27 квітня).
48. Анна-Галя Горбач. «Подобається, як і... все, написане Вами» (лист від 17.01.2006).
49. Ірина Молчанова. Створити українську школу літературознавства («Літературна Україна», 2006, 23 лютого).
50. Michal Roman. Nové dejiny ukrajinskej literatúry [Рецензія на книгу «Художня література України». Словацькою мовою] (Чехія, Брно. «Opera slavika». Ročník XVII. Rok 2007. Číslo 3).
51. Міхал Роман. Нова історія української літератури («Всесвіт», 2008, № 11-12).
52. Ніна Бернадська, Лідія Кавун, Віра Просалова, Оксана Кудряшова. Неспокій душі ученого і педагога («Літературна Україна», 2008, 20 листопада).
53. Віталій Булавко. Ювілей ученого і педагога («Освіта України», 2008, 2 грудня).
54. Іво Поспішил, Галина Миронова. «...Талановитих учнів і послідовників» (телеграма від 21.11. 2008).
55. Тарас Салига, Ярослав Гарасим. «Вдячні Вам за плідну співпрацю...» (телеграма від 20.11.2008).
56. Ірина Попова, Наталія Олійник. «...Внесок у сучасне літературознавство» (телеграма від 21.11.2008).
57. Юрій Барабаш. «...Наукова вагомість... не тільки адекватна вазі фізичній» (лист від 21 листопада 2008).
58. З телефільму «Батьки обрали Михайла» (Анатолій Дімаров, Юрій Мушкетик, В'ячеслав Левицький, Ніла Зборовська, Петро Бойко, Лариса Хоролець, Віталій Дончик, Леонід Губерський) (ДТРК «Культура», 21 листопада 2008).
59. Ніна Над'ярних. «Вы делаете огромное дело...» (листи від 28.04.2004, 27.10.2004, 10.02.2005, 21.01.2009).
60. Микулаш Неврлий. «Прошу ці зауваження не ігнорувати...» (лист 27.01.2009).

61. Міхал Роман. Нове видання Михайла Наєнка (Дивослово. Українська мова й література в навчальних закладах. – 2009, № 6)
62. Олена Логвиненко. З нагоди ювілею Михайла Наєнка («Літературна Україна», 2009, 8 січня).
63. Мар'яна Шаповал «...Міжтекстові зв'язки у трагікомедії М. Наєнка “До неба – пішки” (“Отець Антоній”))» (Шаповал М. Інтертекст у світлі рампи. – К., 2009).
64. Галина Білик. Нова інтерпретація вічної теми («Рідний край», 2011, № 1).
65. Тетяна Вірченко. Образ України в Чорнобильській трагікомедії М. Наєнка «Отець Антоній» («До неба – пішки»). Конфліктологічна інтерпретація («Актуальні проблеми української літератури і фольклору. – Донецьк, 2011. Випуск 16).
66. Василь Озерний. До критики – підхід критичний («Літературна Україна», 2010, 30 вересня).
67. Євген Євтушенко. «...Поделились со мной излучением своей энергии» (електронний лист від 03.01.2010).
68. Леонід Туменко, Микола Костецький. «Ще не все доробив. Останньої крапки не ставлю» («Молодь Черкащини», 2011, 20 липня).
69. Андрій Печарський. У літературному полум'ї «червоних коней» («Слово Просвіти», 2012, 4-10 жовтня).
70. Міхал Роман. Dejlny ukrajinskej literarnej veda a kritiky (“Nitra”. Альманах. – 2012, № 13).
71. Ольга Пуніна. Per aspera ad astra («Слово і час», 2013, № 6).
72. Валентина Нарівська. «...Про літературу як феномен естетики» («Вісник Дніпропетровського університету імені Альберта Нобеля». – Дніпропетровськ, 2013, № 2; «Слово і час», 2013, № 11).
73. Галина Білик. Літературознавча діяльність професора Михайла Наєнка («Слово і час», 2013, № 11). Валентина Наривская. «...О литературе как феномене эстетики» («Література ХХ-ХХІ століть. Ітоги і перспективи вивчення. Одиннадцяті андреевські читання». – Москва, 2013).
74. Неля Даниленко – Михайло Наєнко (діалог): «Завдання критики – розкрити естетичний потенціал літератури» («Літературна Україна», 2013, 21 листопада).
75. Галина Тарасюк. Письменницькі таємниці очима літературознавця («Літературна Україна», 2013, 5 грудня).
76. Валентина Нарівська, редколегія журналу, автори і численні шанувальники. Філологія як спосіб життя («Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля». – 2013. – № 2 (6).

X. Редакційна та науково-атестаційна діяльність автора

1. Голова редколегії щорічника «Філологічні семінари» (видання Київського національного університету імені Тараса Шевченка, з 1998 р.).
2. Голова редакційної ради альманаху «Рідний край» (видання Полтавського національного педагогічного університету імені Володимира Короленка, з 1999 р.).
3. Член редколегії журналу «Слово і Час» (видання Інституту літератури імені Тараса Шевченка Національної академії наук України», з 2000 р.).
4. Член редколегії газети «Літературна Україна» (дві каденції у 80-х роках ХХ ст. та півтори в першій декаді ХХІ ст.).
5. Голова фахової ради з філологічних дисциплін Міністерства освіти і науки України (90-ті роки ХХ ст.).
6. Член експертної ради ВАК України з літератури, журналістики та мистецтвознавства (дві каденції в 90-х роках ХХ ст.).
7. Член Спеціалізованої вченої ради з захисту докторських дисертацій зі спеціальностей «українська література», «теорія літератури», «фольклористика», «порівняльне літературознавство» при Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (з 1992 р.). Голова цієї ради у 1993-2001 рр.
8. Член Спеціалізованої вченої ради з захисту кандидатських дисертацій зі спеціальності «українська література» при Черкаському національному університеті імені Богдана Хмельницького (з 2010 року).

XI. Відзнаки, нагороди автора

1977 – Відмінник народної освіти України (відзнака Міністерства освіти УРСР).

1982 – В пам'ять 1500-ліття Києва (медаль Верховної ради СРСР).

1994 – Міжнародна українська премія імені Григорія Сковороди (відзнака Спілки письменників України; Українського фонду культури).

1995 – Людина року. Medal of Honor (*Presented By: The American Biographical Institute. – United States of America*).

1998 – Національна премія України імені Тараса Шевченка (найвища державна нагорода України в галузі літератури і мистецтва).

1999 – Заслужений діяч науки і техніки (почесне звання України).

2000 – Літературна премія імені Панаса Мирного (відзнака Полтавської обласної ради; нагороджено колектив альманаху «Рідний край»: голова редакційної ради М. Наєнко, головний редактор В. Пащенко).

2000 – 2000 Millennium. Medal of Honor // (*Presented By: The American Biographical Institute. – United States of America*).

2004 – Почесний професор (NOSCE SAPIENTIAM) Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (відзнака Вченої

ради університету).

2008 – “Почесна відзнака” (медаль Національної спілки письменників України).

2008 – “Будівничий України” (медаль Всеукраїнського товариства «Просвіта»).

2008 – “Відзнака III ступеня” Вченої ради Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

2009 – Орден “За заслуги III ступеня” (Президентська відзнака України).

2010 – Літературна премія імені Леоніда Бразова (відзнака Полтавської обласної ради).

2012 – Премія імені Самійла Величка (відзнака Полтавської міської ради; нагороджено колектив альманаху “Рідний край”: голова редакційної ради М. Наєнко, головний редактор М. Степаненко, відповідальний редактор Г. Білик).

2013 – Літературно-мистецька премія імені Михайла Старицького (відзнака Черкаської обласної та Чорнобаївської районної рад).